

INDEKS
brojeva 82 – 100

DOKUMENTACIJA

1. Nacrt konvencije o medjunarodnom multimodalnom prijevozu, br.82, str.10-63
2. Zakon o arbitraži iz 1979. (1979, glava 42), br.84, str.3-30
3. Nacrt izmijenjenog Lloydovog standardnog formulara ugovora o spašavanju ("No cure - no pay"), br.85, str.3-28
4. ZAVRŠNI DOKUMENT - Sastanak predstavnika vlada radi razmatranja Nacrta konvencije o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala, br.86, str.3-10
5. Konvencija o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala (1980), br.86, str.9-46
6. Konvencija Ujedinjenih naroda o medjunarodnom - multimodalnom prijevozu robe, Ženeva, 8. svibnja 1980, br.87, str.3-60
7. Protokol o izmjenama Medjunarodne konvencije koja se odnosi na ograničenje odgovornosti vlasnika pomorskih brodova, Bruxelles, 21. prosinca 1979, br.88, str.2-11
8. Protokol o izmjenama Medjunarodne konvencije za izjednačenje nekih pravnih pravila koja se odnose na teretnicu, 25. kolovoza 1924. izmjenjenu protokolom od 23. veljače 1968, Bruxelles, 21. prosinca 1979, br.88, str.13-22
9. INCOTERMS - Medjunarodna pravila za tumačenje trgovačkih izraza, 1980, br.89, str.3-18
10. Lloydov standardni formular ugovora o spašavanju (odobren i objavljen od komiteta Lloyd), br.90, str.3-25

11. Nacrt Konvencije o spašavanju (Montreal, svibanj 1981),
br.91, str.2-27
12. XXXII konferencija Medjunarodnog pomorskog odbora (Montreal, 24-29. svibnja 1981),
br.91, str.28-37
13. Konvencija o minimalnim propisima kojima moraju udovoljavati trgovački brodovi (Ženeva, 1976),
br.92, str.2-19
14. Tekst Preporuke o poboljšanju propisa o trgovačkim brodovima, podnesen od strane Redakcijskog odbora (Ženeva, 1976),
br.92, str.18-25
15. Jedinstvena pravila o ugovoru u medjunarodnom željezničkom prijevozu robe (CIM), 1980:
  - prvi dio teksta, br.93, str.4-47;
  - drugi dio teksta, br.94, str.2-39;
  - treći dio teksta, br.95, str.2-32
16. Institutske klauzule za osiguranje tereta A,B,C, klauzule za štrajk i klauzule za ratne rizike,
br.96, str.4-46
17. Prednacrt Konvencije o odgovornosti poduzetnika medjunarodnog terminala (PMT) usvojen na trećoj sjednici Studijske grupe UNIDROIT-a o ugovoru o uskladištenju, koja je održana u Rimu od 19. do 21. listopada 1981,
br.97, str.2-28
18. Protokol Konvenciji o ugovoru o medjunarodnom prijevozu robe cestom (CMR), Ženeva, 5. srpnja 1978,
br.98, str.2-18
19. Konferencija UN za trgovinu i razvoj - Aktivnosti UNCTAD-a na polju pomorstva, Beograd, 6. lipnja 1983,
br.98, str.23-38
20. Institutske klauzule za osiguranje broda na vrijeme i institutske klauzule za osiguranje broda na vrijeme protiv rizika rata i štrajka,
br.99, str.2-43

KOMENTARI, ČLANCI I PRIKAZI

1. Borčić, V.

Nacrt konvencije o međunarodnom multimodalnom prijevozu,
br.82, str.3-9

XLVII zasjedanje Pravnog odbora Medjuvladine pomorske savjetodavne organizacije (IMCO), održano u Londonu od 22. do 26. II 1982,
br.93, str.69-72

Izvještaj tajnika Jugoslavenskog udruženja za pomorsko pravo - Skupštini Udruženja održanoj u Rijeci 27. svibnja 1982,
br.94, str.62-68

2. Borčić, V. i Filipović, V.

XLVI zasjedanje Pravnog odbora Medjuvladine pomorske savjetodavne organizacije (IMCO),
br.91, str.75-84

3. Borčić, V. i Pallua, E.

Rasprava u Pravnom odboru IMCO-a o reviziji Međunarodne konvencije o intervenciji na otvorenom moru u slučaju nezgode od koje nastupa ili prijeti opasnost zagađjenja ugljikovodicima od 1969, Međunarodne konvencije o spašavanju i pružanju pomoći na moru od 1910, Međunarodne konvencije o građanskoj odgovornosti za naknadu štete od zagađjenja mora ugljikovodicima od 1969, i Međunarodne konvencije o osnivanju međunarodnog fonda za naknadu štete od zagađjivanja ugljikovodicima od 1971,
br.83, str.11-24

4. Borčić, V. i Šoić, N.

Institut generalnog plovidbenog agenta u jugoslavenskom pravu,
br.100, str.17-23

5. Bravar, A.

Međunarodna unifikacija općeg ograničenja odgovornosti broda-
ra i naše pravo,
br.100, str.25-42

6. Degan, V-Dj.

Kriteriji razgraničenja morskih prostranstava između država,
br.100, str.43-84

7. Filipović, V.

Izveštaj o godišnjoj skupštini Jugoslavenskog udruženja za pomorsko pravo u Rijeci, održanoj 14. prosinca 1979,
br.85, str.73-79

Izveštaj o godišnjoj skupštini Medjunarodnog pomorskog odbora (CMI-a), održanoj u Bruxellesu 28. i 29. ožujka 1980,
br.86, str.77-82

Dva nova bruxelleska Protokola pomorskim konvencijama iz 1979,
br.88, str.22-28

Novne transportne klauzule Medjunarodne trgovinske komore (INCOTERMS, 1980),
br.89, str.19-20

Ralph Lansky, Priručnik pravnih bibliografija zemalja u razvoju, Hamburg 1977,
br.92, str.68-71

Izveštaj s Godišnje skupštine Medjunarodnog pomorskog odbora (CMI) u Bruxellesu, 14. i 15. IV 1982,
br.93, str.82-86

XLVIII zasjedanje Pravnog odbora Medjuvladine pomorske savjetodavne organizacije (IMCO), održano u Londonu od 1. do 5. III 1982,
br.93, str.73-81

Ratifikacija medjunarodnih pomorskih konvencija i naše pravo,
br.94, str.69-82

Koje promjene donose nova Pravila o medjunarodnom željezničkom prijevozu robe?
br.95, str.32-40

Zašto Jugoslavija još nije ratificirala Protokol CMR konvencije od 1978?
br.98, str.18-19

Izvanugovorna odgovornost za štete kod prijevoza opasnog tereta morem,
br.100, str.85-102

Dr.Drago Pavić, Prijevoz kontejnerima, pravni problemi,
br.100, str.289-290

8. Filipović, V. i Pallua, E.

Unifikacija odredaba o odgovornosti i naknadi štete kod prijevoza štetnih i opasnih materija pred Pravnim odborom Medjuvladine pomorske savjetodavne organizacije (IMCO),
br.83, str.3-10

9. Franasović, A.

Nova pomorska polica,
br.95, str.1-3

10. Grabovac, I.

Pojam dužne pažnje ("due diligence") u prijevozu stvari morem,
br.100, str.103-113

11. Hlača, V.

Luka za posebne namjene u lukama otvorenim za međunarodni pomorski promet,
br.100, str.115-122

12. Jelinić, S.

Odgovornost zračnog prijevoznika za štete nastale otmicom zrakoplova,
br.89, str.62-64

Primjena novog engleskog Zakona o arbitraži iz 1979, te pitanje frustracije ugovora,
br.90, str.55-57

Teretnica i jednoobrazni zakonik SAD iz 1962. godine,
br.100, str.123-134

13. Kačić, H.

Deposicija broda kao atribut mortgagea i ugovorno založno pravo,
br.100, str.135-164

14. Kružičević, M.

Komentar Institutskim klauzulama za osiguranje broda na vrijeme,
br.99, str.44-53

15. Matić, Ž.

Renvoi u novom jugoslavenskom međunarodnom privatnom pravu,
br.100, str.165-172

16. Mintas-Hodak, Lj.

P.Latron, Neke klauzule pomorskog osiguranja - esej komparativnog prava,
br.96, str.67-71

Međunarodna pomorska prijevara u odnosu na brodarske ugovore,
br.100, str.173-192

17. Pallua, E.

Evolucija engleskog arbitražnog sudovanja u Zakonu od 1979,
br.84, str.31-34

Upotreba teksta međunarodnih konvencija i pripremnih radova za njihovo zaključivanje u tumačenju teksta engleskih zakona pred engleskim sudovima,
br.87, str.73-76

Klauzule neodgovornosti i bitne povrede ugovora ("fundamental breach of contract"),
br.88, str.47-50

Jamčevna pisma i talijanska judikatura,
br.88, str.69-71

Pravni značaj privilegija na brodu u engleskom pravu i kolizijsko pravilo koje treba na njih primjeniti,
br.89, str.53-56

Ovlasti redovnog suda u arbitražnim postupcima pred londonskim arbitražama,
br.90, str.39-44

Jurisdikcionalni imunitet država i najnovija britanska judikatura,
br.92, str.48-54

Ugovorne klauzule o podsudnosti i mjerodavnom pravu i englesko pomorsko pravo,
br.94, str.53-56

17. Pallua, E. (nastavak)

Odgovornost zbog propusta "dužne pažnje" proteže se i na gubitak na imovini ("financial loss"),
br.95, str.58-61

Sigurna luka i rat u najnovijoj engleskoj judikaturi,
br.95, str.64-67

Još o "Marewa injunction" tj. o privremenim naredbama pred engleskim sudovima,
br.96, str.65-66

Još o "forum non conveniens",
br.97, str.49-52

Osiguranje tereta i gubitak tereta uslijed prevarnog postupka brođovlasnika,
br.98, str.57-61

Glava II dijela VII ZPUP-a ne vrijedi za brodove unutrašnje plovidbe,
br.99, str.60-62

Još o klauzuli o podsudnosti i o kongentnom pravu u V.Britaniji,
br.99, str.64-67

Suvremeni razvoj engleskog prava u zakonodavstvu i sudskim precedencijama,
br.100, str.193-217

18. Pavić, D.

Novo institutske klauzule za osiguranje robe (1982),
br.96, str.46-57

19. Polić-Ćurčić, V.

Ovlaštenja obalne države i države luke kod zagadjivanja mora s brodova prema Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravu mora,
br.100, str.219-235

20. Sajko, K.

Stvarni status - miscellanea,
br.100, str.237-246

21. Sihtar, A.

Prikaz razvoja prava na naknadu štete od povrede na radu lučkim i obalnim radnicima u S.A.D,
br.97, str.40-44

Uvodne napomene uz tekst Rezolucije UNCTADA na polju pomorstva,
br.98, str.20-22

Uvrštenje arbitražne klauzule iz brodarskog ugovora u teretnicu po engleskom odnosno američkom pravu,
br.100, str.247-256

22. Stanković, P.

Prijedlog promjena u standardnom Lloydovom formularu ugovora o spašavanju "No cure - no pay" i što one donose,
br.85, str.29-41

Napomena uz konačni Lloydov formular ugovora o spašavanju,
br.90, str.26

23. Triva, S.

Stvarna nadležnost suda za provodjenje postupka ograničenja odgovornosti brođara,
br.100, str.257-266

24. Vukmir, B.

Zašto još nemamo Kodeks o ponašanju transnacionalnih poduzeća?
br.100, str.267-287

25. ***

Zapisnik s redovne dvogodišnje Skupštine Jugoslavenskog udruženja za pomorsko pravo, održane 27. svibnja 1982. u Rijeci,
br.94, str.58-62

PRESUDE I ODLUKE

AGENT

- Pomorski agent ne može prebijati svoju tražbinu protiv pomorskog vozara sa dugovanjem vozaru za njegov račun ubranih vozarina. I nakon stajališta Apelacionog suda da je prijeboj dopušten prema zakupnini ili najamnini ("hire") za brodarske ugovore na vrijeme ostaje ovo stajalište valjano ne samo prema ugovornoj protustranci vozara nego i prema pomorskom agentu, br.83, str.49-50, Engleski Apelacioni sud, 25. VII 1978.

- LUČKE NAKNADE U MEDJUNARODNOM JAVNOM PROMETU - Plovidbeni agent kad nastupa u ime i za račun broдача nije dužan platiti luci lučke naknade, br.95, str.41-47, Viši privredni sud Hrvatske, 10. XI 1981.

- PLOVIDBENI AGENCIJSKI POSAO - Generalni agent pomorskog vozara nije po samom zakonu (čl.682,683 i 685 ZPUP-a i supsidijarno čl.795 i 797 u vezi sa čl.91. ZOO-a) ovlašten da sugovaratelju svog nalogodavca daje izjave koje za ovog stvaraju obveze, odnosno broдача dovode u teži položaj od onog koji za nje ga proizlazi iz zakona. Takve izjave obvezuju broдача samo ako mu je punomoć agentu sadržavala ovlaštenje u tom smislu. Dosljedno tome ako je agent broда izjavio primatelju da je broд iskrcao manju količinu tereta od količine deklarirane u teretnici i to učinio nakon isteka rokova u kojima se po čl.541 ZPUP-a odnosno po čl.3 par.6 Haških pravila iz 1924. šteta ustanovljuje, onda broдача koji nije izdao ni takvu punomoć ni odobrio takvu izjavu agenta ne obvezuje takva agentova izjava, br.96, str.61-63, Viši privredni sud Hrvatske, 26. X 1982.

ARBITRAŽNI SPOR

- Tužitelj u arbitražnom sporu ne nastavlja uredno spor - Tuženi u arbitražnom sporu traži od suda da zabrani tužitelju daljnje vodjenje spora jer se više ne može uspješno provoditi dokaze - Prvostepeni i drugostepeni sud su zahtjevu udovoljili - Kuća lordova (većinom glasova vijeća) odbija zahtjev jer nalazi da sud nema ovlasti izdati takvu naredbu, budući da je arbitražni spor fakultativne ugovorne prirode, a ne prinudne kao spor pred redovnim sudom - Manjina se slaže da arbitar ne bi mogao prekinuti spor, ali smatra da sud to može, br.90, str.35-39, Kuća lordova, 22. I 1981.

AVIONSKI PRIJEVOZ

- Ograničenje odgovornosti zračnog vozara za smrt putnika i za gubitak prtljage. - Uzastopni prijevoz putnika i prtljage zrakom. Primjena čl.3. i 4. Varšavske konvencije za izjednačenje nekih pravila koja se odnose na međunarodni zračni prijevoz i Haškog protokola o izmjeni Konvencije za izjednačenje nekih pravila koja se odnose na međunarodni zračni prijevoz. Vozar odgovara za prijevoz putnika neograničeno u slučaju kad nije izdao putnu kartu. Haški protokol zahtijeva da u putnu kartu bude unijeta i napomena ("notice") o primjeni odredaba Varšavske konvencije o odgovornosti zračnog vozara. Tisak na putnoj i prtljažnoj karti mora biti čitljiv prosječnoj osobi uz upotrebu prosječne pažnje i da u svemu udovoljava postavljenim zahtjevima za minimum sadržaja,
br.85, str.64-68, Vrhovni sud Kanade, 20. III 1979.

- Posljedice propuštanja roka za prijavu oštećenja ili djelomičnog gubitka prtljage u zračnom prijevozu - Dopustivost upotrebe pripremljenih radova za međunarodnu konvenciju (u ovom slučaju Haški protokol od 1955) u svrhu tumačenja engleskog zakona koji provodi u život međunarodni sporazum,
br.87, str.70-73, Engleski apelacioni sud, 31. VIII 1979.

- Zračni prijevoz prtljage - Ograničenje visine odgovornosti zračnog prijevoznika prema Varšavskoj konvenciji za gubitak prtljage prilikom leta aviona - Poincaré franci u Varšavskoj konvenciji definirani su kao novčana jedinica određene težine zlata - Nakon sporazuma na Jamaici od 1.IV 1978, kojim je ukinuta službena vrijednost nacionalnih valuta prema zlatu, Poincaré franci iz Varšavske konvencije mogu se konvertirati u suvremene francuske franke na osnovi 1 F Poincaré - 1 F francuski,
br.88, str.57-61, Apelacioni sud Pariz, 31. I 1980.

- Zračni prijevoz - Otmica zrakoplova - Tko je odgovoran putniku za štetu prouzročenu otmicom zrakoplova i do kojeg iznosa - Primjena i tumačenje članova 17, 20 i 25. Varšavske konvencije iz 1929. godine,
br.89, str.60-62, Prvostepeni sud Pariz, 28. IV 1978.

- Zračni prijevoznik ne može ugovoriti svoje OSLOBODJENJE OD ODGOVORNOSTI za prijem tereta za slučaj vlastite nepažnje - Životinje moraju imati veterinarsku potvrdu o zdravstvenom stanju prije ukrcaja za put u inozemstvo,
br.92, str.27-29, Viši privredni sud SR Hrvatske, 21. VII 1981.

- FORUM NON CONVENIENS U SAD-u - Ako su zrakoplov, štetnik oštećenici i događaj, svi u jednoj zemlji, američki Federalni sud ne mora prihvatiti nadležnost u sudjenju odatle nastalog spora. Konvencijentnost foruma ne smije biti manja nego što je nekonvencijentnost foruma za tuženika,
br.97, str.45-49, Vrhovni sud SAD-a, 8. XII 1981.

AVIONSKI PRIJEVOZ (nastavak)

- OGRANIČENJE ODGOVORNOSTI ZRAČNOG VOZARA - Ograničenje odgovornosti zračnog vozara ne dolazi do primjene kada zračni vozar nije postupao s pažnjom dobrog privrednika u ispunjenju svojih obveza, br.99, str.54-56, Viši privredni sud Hrvatske, 12. IV 1983.

BROD

- Prilikom PRISTAJANJA brod mora voziti tolikom brzinom da se može, bez strojeva, zaustaviti upotrebom drugih sredstava kao bacanjem sidra ili užetima. Ako brod nije na ovakav način pristajao, ne može se pozivati u svoju korist na okolnost da mu strojevi nisu iznenada proradili krmom, jer je morao predvidjeti prilikom pristajanja da može nastati kvar na stroju, pa je morao na navedeni način poduzeti manevar pristajanja, br.83, str.25-43, Viši privredni sud SR Hrvatske, 30. I 1979.

- SIGURAN VEZ. Brod upućen na vez u Valparaiso. Vez izložen velikim valovima. Brod u nemogućnosti da napusti vez zbog druga dva broda koja su mu preblizu usidrena. Brod pretrpio znatno oštećenje. Odgovornost naručitelja broda iz brodarskog ugovora na vrijeme za štetu uslijed upućivanja broda na nesiguran vez. Uvjeti sigurnog veza, br.83, str.51-53, Engleski Apelacioni sud, 8. i 9. XI 1978.

- ZAUSTAVLJANJE BRODA U LUCI TEMELJEM PRIVREMENE NAREDBE. Snažanje troškova premještaja broda i dužnost premještaja. Uprava luke ima pravo narediti da se zaustavljeni brod premjesti ako je to potrebno zbog sigurnosnih razloga i iskorištavanja luke. Troškove premještaja snosi brodar broda. Zapovjednik broda ne mora predati brodske isprave Upravi luke ako daje časnu riječ da neće isploviti brodom bez odobrenja nadležnih organa, br.83, str.63-64, Trgovački sud, Saint-Nazaire, 8. IX 1978.

- IMENOVANJE BRODA. Prodaja robe (FOB). Prodavatelji odbili imeñovanje. Kupci zahtijevaju produljenje roka ukrcaja. Da li se primjenjuje klauzula 7 iz formularnog ugovora GAFTA 64. Da li su u suprotnosti klauzule 4, 7 i 10 iz Anec FOB Contracta sa klauzulom 7 iz formularnog ugovora GAFTA 64. "Klauzula kruga", klauzula 28 a iz formularnog ugovora GAFTA 77 ne može doći do primjene u ovom slučaju jer je došlo do razbijanja kruga, br.84, str.48-54, Engleski Apelacioni sud, 6,7,8,9 i 12.III 1979.

- SPOROVI U VEZI S KUPOPRADAJOM BRODA. Postojanje spora pred drugim sudom. Ako se, pa makar i u inozemstvu, vodi postupak o istom sporu, jugoslavenski sudovi taj spor ne mogu rješavati. Radi se o istom sporu, ako se sporovi vode kod raznih sudova ali o istom ugovoru, pa i kada se mijenja temelj tužbenog zahtjeva, i u slučaju da se u jednom sporu jedna od stranaka javlja kao tužitelj a u drugom kao tuženi, br.85, str.48-52, Viši privredni sud SR Hrvatske, 10. XII 1979.

BROD (nastavak)

- IMUNITET SUVERENA. Restriktivna teorija imuniteta suverena. Djelovanje akta iure imperii na obveze suverena iz trgovačkog posla zaključenog iure gestionis. Zaustavljanje sister-shipa,
br.85, str.56-58, Engleski Apelacioni sud, 1. X 1979.

- DOLAZAK BRODA U LUKU ODREDIŠTA. Obavijest o dolasku broda u luku odredišta smatra se predajom pisma spremnosti. Smatra se da je brod stigao u luku odredišta premda se usidrio daleko od luke, ali na uobičajeno mjesto sidrišta,
br.86, str.70-74, Apelacioni sud, Torino, 15. XI 1978.

- Potraživanje izvodjača radova za UKLANJANJE NASUKANOG BRODA po nalogu upravnog organa - Nasukanje i potonuće broda i njihove pravne posljedice - Sudska prodaja broda radi osiguranja potraživanja,
br.91, str.40-46, Viši privredni sud SR Hrvatske, 19. V 1981.

BRODAR

- Odgovornost broдача za štetu na teretu. Neulaganje protesta u propisanom roku ne oslobadja broдача odgovornosti za štetu na teretu, već samo prebacuje teret dokaza na primaoca koji mora dokazati štetu koju protestira. Sud može ocijeniti kao točno mišljenje i nalaz avarijskog komesara iako brodar nije sudjelovao u pregledu,
br.82, str.64-66, Viši privredni sud SR Hrvatske, 19. IX 1978.

- Za štetu nastalu sudarom brodova odgovara vlasnik odnosno brodar broda čijom je krivnjom šteta prouzročena. Krivnja zapovjednika obvezuje broдача. Krivnja pilota za sudar ne može osloboditi broдача obveze naknade štete. Oštećeni ima pravo na naknadu štete s naslova gubitka broda u visini prometne vrijednosti broda prema stanju neposredno prije sudara,
br.83, str.25-43, Viši privredni sud SR Hrvatske, 30. I 1979.

- Zaustavljanje broda u luci temeljem privremene naredbe. Brodar snasna troškove premještaja broda, koji naredi Uprava luke zbog sigurnosnih razloga ili komercijalnog iskorištavanja luke. Zapovjednik broda ne mora predati brodske isprave Upravi luke ako dađe časnu riječ da neće isploviti brodom bez odobrenja nadležnih organa,
br.83, str.63-64, Trgovački sud, Saint-Nazaire, 8. IX 1978.

- Legitimacija za pokretanje arbitražnog spora. Razlika pojmova "vlasnik" ("owner") i "raspolažući vlasnik" ("disponent owner"). Značenje svakog od tih pojmova zavisi i od konteksta u kojem je upotrijebljen,
br.84, str.45-46, Engleski Apelacioni sud, 26. II 1979.

BRODAR (nastavak)

- Aktivna legitimacija za naknadu štete. Za naknadu štete koju pretrpi brod u sudaru aktivno je legitimiran njegov vlasnik. Ne smatra se vlasnikom broda osoba koja nije uvedena u upisnik brodova, ako se o vlasništvu vodi spor između tužitelja koji od tuženog brodarka zahtijeva naknadu štete. Sud o aktivnoj legitimaciji može odlučivati tek kada se riješi spor o vlasništvu broda. Ovo pitanje ne može rješavati sud koji rješava pitanje naknade štete, ako se spor o vlasništvu vodi u posebnom postupku,
br.84, str.35-37, Viši privredni sud SR Hrvatske, 12. III 1979.

- Bojkot iskrcavanja s broda. Bojkot iskrcavanja s broda države s otvorenim upisnikom. Radni spor iz engleskog Trade Union and Labor Relations Act, 1974, obuhvaća i bojkotiranje takvog broda. Privremena naredba za obustavu bojkota nije izdana. Rješenje Apelacionog suda "Camilla M." stavljena izvan snage,
br.84, str.55-56, Kuća Lordova, 25. X 1979.

- Ograničenje brodarkove odgovornosti za teret u francuskom pravu - Prijevoz stvari morem. Ograničenje visine odgovornosti brodarka javnim poretom francuskog Zakona kad ne dolazi do primjene nijedna međunarodna konvencija koju je Francuska prihvatila. Iznimka od tog pravila moguća je unošenjem u teretnicu Paramount klauzule koja predviđa višu granicu odgovornosti na teret od francuskog Zakona. Viša granica odgovornosti iz Haških pravila računa se u zlatnim funtama sterlinga,
br.86, str.65-67, Apelacioni sud, Aix, 9. VI 1978.

- Razvrgnuće ugovora i naknada - Brodarski ugovor na putovanje. Kad je brodarko umjesto razvrgnutog ugovora zaključio drugi, naručitelj prvog ugovora mora platiti naknadu u visini naknade za prekostojnice i za vrijeme predaha i stojnica razvrgnutog ugovora,
br.86, str.70-74, Apelacioni sud, Torino, 15. XI 1978.

- Spor iz radnog odnosa člana posade pomorskog broda. Brodarko ima pravo na naknadu troškova od člana posade koji je repariran, ako je do repatrijacije došlo zbog povrede radne discipline člana posade,
br.87, str.61-65, Viši privredni sud Hrvatske, 26. VII 1979.

- Kada je kod sudara utvrđena odgovornost samo jednog od brodova, moguće je utvrđivati osobnu krivulju brodarka koja bi bila takve prirode da mu oduzme pravo na ograničenje odgovornosti predviđeno Bruxellskom konvencijom od 10. X 1957. - Brodarko za djela posade odgovara ograničeno ako nije kriv u izboru - Brodarko nije kriv u izboru članova posade ako oni imaju odgovarajuće kvalifikacije,
br.88, str.53-57, Apelacioni sud Rouen, 1. VIII 1979.

- Brodarko je isključivo kriv za štetu koju pretrpi član posade broda, ako je taj član posade ukrcao na brod za obavlja-

BRODAR (nastavak)

nje poslova za koje nema stručnu kvalifikaciju - Okolnost da se brodาร์ pobrinuo da se na brodu nalaze propisi o primjeni HTZ mjera, nije dovoljna da ga u tom pogledu oslobode odgovornosti da se nije pobrinuo da se te mjere i provode - Bliski rođjaci ozlijeđenog člana posade imaju pravo od odgovornog brođara zahtjevati naknadu troškova uzročenih njihovim posjetom bolesniku u bolnicu,
br.88, str.21-29, Viši privredni sud SR Hrvatske, 26. VI 1979.

- Brođar mora postupati s teretom profesionalnom stručnom pažnjom u svrhu otklanjanja štete i bez upozorenja krcatelja,
br.89, str.34-38, Viši privredni sud SR Hrvatske, 18. XII 1979.

- Brođar, na temelju Konvencije o teretnici odgovara ograničeno za štetu na teretu iako je teret protivno ugovoru smješten na palubu i premda je štetu skrivila posada svojom grubom nepažnjom - Ne bi postojala mogućnost ograničenja odgovornosti da je šteta prouzročena prijevarom,
br.89, str.56-59, Apelacioni sud Rouen, 14. X 1980.

- Oštećenje automobila sa strane brođara prilikom pristajanja - Nadležnost suda - Ako je automobil oštećen spuštanjem rampe trajekta prilikom pristajanja, brođar odgovara po načelu uzročnosti, pa i pod pretpostavkom da automobil nije bio pravilno parkiran, jer je rampa na brodu opasna stvar,
br.90, str.29-33, Viši privredni sud SR Hrvatske, 21. X 1980.

- Ne može se pozvati na običaj koji dopušta KRCANJE KONTEJNERA NA PALUBU, ako teretnica izričito predviđja njihovo krcanje ispod palube - Ako kod takvog prijevoza dođje do gubitka ili oštećenja robe, vozar se može osloboditi odgovornosti ako dokaže ne samo postojanje izuzetne opasnosti, nego i činjenicu da bi do istog gubitka došlo da je roba bila krcana ispod palube - BRISELSKA KONVENCIJA O IZJEDNAČENJU NEKIH PRAVILA O TERETNICI IZ 1924. primjenjuje se i na robu krcanu na palubu, ako se u teretnici posebno ne spominje takav način krcanja - Krcanjem robe na palubu, suprotno izričitom uglavku teretnice, ne isključuje se OGRANIČENJE ODGOVORNOSTI VOZARA prema čl.4, st.5 spomenute Konvencije - Tzv. "DEVIATION" ne priznaje se tom Konvencijom, i ne opravdava neprimjenjivanje izjednačenih pravila - Konvencija ne izjednačuje grubu nepažnju s dolusom, niti pravi razliku između grube i obične nepažnje u svrhu isključenja granice vozarove odgovornosti - KONTEJNER se ne može izjednačiti s koletom u svrhu primjene ograničenja vozarove odgovornosti prema ovoj Konvenciji, a budući da u teretnici nisu navedena koleta koja kontejner sadrži, granicu treba računati na osnovi jedinice vozarine - Granicu odgovornosti vozara, utvrđjenu Konvencijom na sto zlatnih funti, treba preračunati u zakonsku valutu prema zlatnoj sadržini funte i prema cijeni zlata na tržištu na dan štetnog događjaja, a treba je i revalorizirati prema devalvaciji valute,
br.91, str.69-73, Apelacioni sud, Genova, 26. III 1981.

BRODAR (nastavak)

- NAKNADA ŠTETE zbog neizvršenja ugovora o prijevozu tereta morem - Izdavanjem neistinite TERETNICE "UKRCANO" iako teret nije ukrcan, brodar čini krivično djelo iz čl.212 KZ SRH krivotvorenja isprave - Kada dodje do štete zbog KRAJNJE NEPAŽNJE BRODARA, on se ne može pozivati na ograničenje visine odgovornosti,
br.93, str.56-57, Viši privredni sud SR Hrvatske, 8. XII 1981.

- ODGOVORNOST BRODARA - OGRANIČENA ODGOVORNOST PO JEDINICI TERETA - Kad brodar za štetu odgovara ograničeno po jedinici tereta, onda odgovara samo za štetu na teretu i to samo do visine propisanog iznosa ograničene odgovornosti. Preko iznosa ograničene odgovornosti brodar ne odgovara ni za štete ni za troškove koji su primatelju nastali u svrhu ustanovljenja ili umanjenja štete, kao akcesornost štete. Obveza brodara da preko iznosa ograničene odgovornosti naknadi primatelju troškove postupka (parnične troškove i troškove postupka osiguranja dokaza) temelji se na posebnoj pravnoj osnovi, kvalificiranoj krivnji brodara što svoju obvezu naknade štete nije dobrovoljno ispunio, odnosno što je bez opravdanog razloga odbio sudjelovati u kontradiktornom utvrđivanju štete,
br.97, str.29-32, Viši privredni sud Hrvatske, 25. I 1983.

- ODGOVORNOST VOZARA ZA OŠTEĆENJE TERETA - Ne postoji odgovornost vozara za mehaničko oštećenje tereta ako primatelj ne dokaže da je to oštećenje znatnije od oštećenja utvrđenog prije ukrcaja tereta. Oštećenje tereta nastalo zbog loših vremenskih prilika koje su bile predvidive, ne oslobađa vozara odgovornosti za naknadu štete, jer nije upotrijebio dužnu pažnju prilikom davanja broda koji bi bio dorastao takvim prilikama,
br.97, str.52-57, Viši zemaljski sud u Düsseldorfu, 14. I 1982.

- OGRANIČENJE ODGOVORNOSTI - Vrijedi za ugovorne i izvanugovorne tražbine prema čl.216 francuskog trgovačkog zakona, koji dolazi do primjene za odnose prije 1. siječnja 1978,
br.98, str.39-52, Viši privredni sud Hrvatske, 12. IV 1983.

- VISINA ODGOVORNOSTI PO NIZOZEMSKOM PRAVU - Visina odgovornosti po nizozemskom pravu manja je od one po Visbyskim pravilima i engleskom Zakonu od 1971. Član 5 Protokola od 1968 (modificirani čl.X Haških pravila),
br.99, str.62-64, Engleska Kuća Lordova, 25. XI 1982.

BRODARSKI UGOVOR NA PUTOVANJE

- ODREDBE U ZAKLJUČNICI. Prijevoz stvari morem. Klauzula o nadležnosti u zaključnici. Ako zaključnica koju su potpisali brodar i naručitelj broda na putovanje ima sve odredbe koje treba imati brodarski ugovor, treba se smatrati brodarskim ugovorom. Klauzula o nadležnosti koja je u njoj inkorporirana treba se primijeniti unatoč postojanju teretnica koje se na nju ne pozivaju. Teretnice koje se izdaju u okviru brodarskog ugovora

BRODARSKI UGOVOR NA PUTOVANJE (nastavak)

na putovanje smatraju se jednostavnom potvrdom o primitku tereta od strane broдача dokle god se nalaze u posjedu naručitelja. Osiguratelj subrogiran u pravu primaoca koji je ujedno i naručitelj u brodarskom ugovoru na putovanje ne može imati više prava nego njegov osiguranik, te mu se valjano može suprotstaviti klauzula o nadležnosti sadržana u zaključnici, iako osiguratelj nije znao za postojanje te klauzule, br.86, str.68-69, Trgovački sud, Marseille, 19. VI 1979.

- Pismena forma. Za punomoć koja se odnosi na određeni ugovor nije potreban pismeni oblik ako taj nije potreban za ugovor koji se ima zaključiti. Američko pravo ne zahtijeva pismeni oblik ni za brodarski ugovor niti za punomoć. Kad je brodar umjesto razvrnutog ugovora zaključio drugi, naručitelj prvog ugovora mora platiti naknadu u visini naknade za prekostojnice i za vrijeme predaha i stojnica razvrnutog ugovora, br.86, str.70-74, Apelacioni sud, Torino, 15. XI 1978.

- Brodarski ugovor na putovanje i POBRODARSKI UGOVOR NA PUTOVANJE - NESUGLASNOST ODREĐABA brodarskog ugovora i teretnice o plaćanju vozarine - Podnaručitelj, preuzimajući naknadnim sporazumom s brođovlasnikom ulogu primatelja robe, preuzima i obvezu plaćanja cjelokupne vozarine koja za primatelja proizlazi iz teretnice, bez obzira što nije stranka teretnice - ARBITRAŽNI POSTUPAK - Pitanje uvjeta za dopustivost žalbe u slučaju sudskog rješavanja povodom "special case", br.92, str.54-58, Engleski Apelacioni sud, 18. II 1981.

- PREKOSTOJNICE - Zakašnjenje u dolasku brođa na sidrište za ukrcaj tereta - Pretrpanost luke ne oslobađa naručitelja prijevoza odgovornosti za štetu zbog zadržavanja brođa, jer prema klauzuli 9 formulara Exxonvoy 1969. oni su dužni odrediti i osigurati sigurno sidrište brođa, raspoloživo u trenutku dolaska brođa - Nakon dolaska brođa u predviđenu luku i šest sati poslije predaje pisma spremnosti, počinju teći stojnice, a za svako daljnje zadržavanje vlasnici brođa su ovlašteni na naknadu štete, br.94, str.43-46, Kuća Lordova, 2. XI 1981.

BRODARSKI UGOVOR NA VRIJEME

- Naručitelji brođa u brodarskom ugovoru na vrijeme platili su dio vozarine. Vrijeme izgubljeno zbog nezgode pri pokušaju pristajanja na vez i pravo na primjenu klauzule o periodu prekida plaćanja vozarine ("off hire clause") Haška pravila i klauzula o periodu prekida plaćanja vozarine, br.82, str.77-79, Engleski Apelacioni sud, 17. V 1978

- Odgovornost naručitelja za pretrpljenu štetu na brođu prema vlasniku brođa, uslijed upućivanja brođa na nesiguran vez. Karakteristike sigurnog veza, br.83, str.51-53, Engleski Apelacioni sud, 8. i 9. XI 1978.

BRODARSKI UGOVOR NA VRIJEME (nastavak)

- Odgovornost broдача i naručitelja broда. Za štetu na teretu koji je prevezen na temelju ugovora kojeg je sklopio naručitelj broда ne odgovara broдар, ako je po ugovoru o broдарskom ugovoru na vrijeme komercijalna uprava brodom prešla na naručitelja broда. Zapovjednik broда odgovara ex qualitate za štetu na teretu koji je prevezen i ne može biti obvezan na naknadu štete,
br.83, str.64-66, Trgovački sud, Paris, 13. IX 1978.

- Ako su stranke u dodatku ugovora o uzastopnim putovanjima tijekom jedne plovidbene sezone ugovorile više uzastopnih putovanja u slijedećoj sezoni, ta putovanja predstavljaju obvezu iz samostalnog ugovora, različitog od onog zaključenog za prethodnu sezonu - Dosljedno tome frustraciju ugovora treba prosudjivati prema uvjetima za svaki pojedini ugovor posebno - Frustracija ugovora nastupa ako broдар zbog štrajka lučkih radnika nije mogao izvršiti ugovoreni broj uzastopnih putovanja,
br.90, str.45-54, Engleski apelacioni sud, 22. V 1980.

- FRUSTRACIJA UGOVORA - Frustracija ugovora radi zadržavanja broда u području rijeke Shatt - Jednoobrazno utvrđenje trenutka nastupa frustracije ugovora za sve broдове zadržane zbog sukoba Irana i Iraka,
br.95, str.73-76, Engleski Apelacioni sud, 24. XI 1981.

- POMORSKA ARBITRAŽA - Sklopljen je broдарski ugovor na vrijeme (Time charter-party), ali je došlo do spora oko razdoblja njegova trajanja - Da li se zbog natezanja u vođenju arbitražnog postupka povodom nastalog spora može smatrati da je došlo do frustracije arbitraže - Primjenjuje li se u arbitražnom postupku na zahtjeve protiv naručitelja prijevoza, a kod ugovora na vrijeme (charter-party time) zakonski prekluzivni rok predviđen Limitation Actom iz 1939. - Uzrokuje li zatezanje u vođenju arbitražnog postupka štetu za drugu stranu - Da li je o predmetu o kojem je vođen arbitražni postupak dopuštena tužba suda,
br.91, str.57-64, Engleski Trgovački sud, 7. i 16. VII 1980.

BRODOVLASNIK

- DRŽAVA BRODOVLASNIK TRGOVAČKOG BRODA ne može svojim suverenim aktom ukinuti svoju obvezu iz trgovačkog posla - Prijelaz vlasništva na državu tijekom ostvarenja trgovačkog posla (prijeevoza robe) ujedno nameće državi ispunjenje obveze iz prijevoznog posla u toku - Činjenična pitanja se moraju raspraviti kao i u svakoj drugoj parnici,
br.92, str.42-46, Kuća Lordova, 16. VII 1981.

- OGRANIČENJE VISINE ODGOVORNOSTI BRODOVLASNIKA - Brodovlasnik se može pozvati na ograničenje visine odgovornosti pod uvjetima utvrđenim u Bruxelleskoj konvenciji iz 1957. (čl.1) kao i u francuskom Zakonu od 3. siječnja 1967. (čl.58 i sl.)

BRODOVLASNIK (nastavak)

- Da bi došlo do primjene ograničenja brodovlasnikove odgovornosti prema navedenim članovima nije potrebno da šteta proizađe iz pomorskog rizika odnosno da je nastala šteta pogoršana (povećana) nekim pomorskim rizikom, br.93, str.65-67, Francuski Kasacioni sud, 18. XI 1980.

CESTOVNI PRIJEVOZ

- VOZAROVA ODGOVORNOST. Prometna nesreća. Šteta prouzročena prometnom nesrećom nije viša sila, pa za na taj način prouzročenu štetu vozar odgovara. Za pojam više sile zahtijeva se, između ostaloga, atipičnost pojave, čega u prometnoj nesreći nema, br.85, str.42-44, Vrhovni sud Hrvatske, 25. VII 1979.

- ŠTETA U CESTOVNOM PRIJEVOZU - Cestovni prijevoznik dužan je nadoknaditi štetu nastalu lomom staklenih boca ambalažiranih po JUS-u - Prijevoznik se u takvom slučaju ne može pozivati općenito na skrivenu manu robe nego bi to mogao dokazivati u konkretnom slučaju - Utuženi iznos predstavlja regresni zahtjev osiguratelja korisniku prijevoza - Prijevoznik odgovara za spomenutu štetu a on može taj svoj rizik ili osigurati ili uračunati u vozarinu, br.92, str.34-37, Viši privredni sud SR Hrvatske, 25. VIII 1981.

- ZASTARA U CESTOVNOM PRIJEVOZU - Na zastaru kod prijevoza izvršenog 1965. godine primjenjuje se jednogodišnji rok na temelju pravnog pravila § 390. Hrvatskog trgovačkog zakona - Dopuštena je i analogna primjena zastarnog roka iz CMR-a koji je jednak, a stupio je na snagu za međunarodni cestovni prijevoz 1963. godine, br.92, str.39-41, Viši privredni sud SR Hrvatske, 8. IX 1981.

CESTOVNI PROMET

- Prometna nesreća na cesti. Naknada štete. Kod naknade štete treba ispitati da li je oštećeni mogao popravak, koji je inače trajao neuobičajeno dugo, vremenski skratiti. Od svote troškova nabave novih sredstava za ugradnju u oštećeni kamion ne oduzima se ništa iz naslova povećanja vrijednosti kamiona. Korisnik oštećenog kamiona ima pravo na naknadu troškova pogreba poginulog vozača samo ako su ti troškovi nužni ili uobičajeni. Štetu prouzročenu prometnom nesrećom snose korisnici vozila u omjeru svoje krivnje. Vozač kamiona, u sudaru hladnjače i kamiona s prikolicom koji je prouzročen prelaskom vozila na lijevu stranu, kriv je za sudar 65%. Oštećeni ima pravo i na naknadu knjigovodstvene amortizacije vozila za vrijeme potrebno za popravak, br.84, str.40-44, Viši privredni sud SR Hrvatske, 25. IX 1979.

HIPOTEKA

- Zaustavljanje broda - Troškovi zaustavljanja i čuvanja broda - Novac dobijen prinudnom prodajom broda nedostatan da se namiri samo hipotekarni vjerovnik a kamoli ostali vjerovnici - Tko snosi troškove zaustavljanja i čuvanja broda kada je prema brodu pokrenuto više postupaka "in rem" - Da li su i tužitelji - vlasnici tereta dužni sudjelovati u snošenju ovih troškova,
br.91, str.52-57, Engleski prvostepeni sud - Pomorski odjel,
21. i 22. IV 1980.

IZVANUGOVORNA ODGOVORNOST PROIZVODJAČA

- IZVANUGOVORNA ODGOVORNOST PROIZVODJAČA KAO PODUGOVARAČA - Dužnost pažnje odnosi se i na novčanu štetu - Da bi nastupila odgovornost podugovarača nije bilo potrebno da dodje do štete na osobi ili stvarima - Nije rješeno pitanje u engleskom pravu može li se u glavnom ugovoru isključiti odgovornost podugovarača - Nije isključena odgovornost za štetu koja je nastala na predmetu koji je štetu prouzročio,
br.95, str.55-57, Engleska Kuća Lordova, 15. VII 1982.

KLAUZULE

- Dopuštena je uglava neodgovornosti za bitnu povredu ugovora - Stvar je tumačenja ugovora da li će se takva uglava primjeniti ili ne,
br.88, str.43-46, Kuća Lordova, 14. II 1980.

- Uskladištenje tereta odbijenog od primatelja - Dužnost špeditera da djeluje u granicama naloga - koji su NAJPOVOLJNIJI UJVJETI USKLADIŠTENJA predviđeni u utanačenju stranaka je quaestio facti,
br.93, str.58-59, Austrijski Vrhovni sud, 12. XI 1980.

- KLAUZULA SIGURNE LUKE - Klauzula sigurne luke nije povrijedjena ratom koji nastane za vrijeme boravka broda u toj luci. SIGURNA LUKA - Luka je sigurna ako bi tek abnormalni događaj mogao tu sigurnost ugroziti,
br.95, str.61-64, Engleska Kuća Lordova, 2. VIII 1982.

- LIBERTIES CLAUSE - Bez obzira na širinu formulacije klauzule o neodgovornosti ("liberties clause") svako skretanje s ugovorenog puta radi uzimanja goriva, bit će nerazumno, jer u linijskom prijevozu robe brod može uzimati gorivo samo u lukama za koje je objavljeno da će brod njima ploviti. Uobičajeni put broda u linijskom prijevozu je samo onaj koji je kao takav utvrđen i objavljen u poslovnom svijetu. Kod nerazumnog skretanja s puta vozar se ne može pozivati na ograničenje visine odgovornosti,
br.98, str.64-66, Apelacioni sud S.A.D-a, 29. IV 1983.

KONVENCIJA O TERETNICI

- Odredbe Konvencije o teretnici primjenjuju se na međunarodne pomorske prijevoze ako je teretnica izdana u jednoj luci države članice Konvencije - Konvencija o teretnici se ne primjenjuje za teret koji je ukrcao na palubu - U ovom slučaju primjenjuju se odredbe prava države luke ukrcaja, br.89, str.56-59, Apelacioni sud Rouen, 14. X 1980.

KUPOPRODAJA

- Kupoprodaja teglenice - Prodaja teglenice radi kasiranja - Izračunavanje težine mjerodavne za isplatu kupovnine - Značajne formule "cca" u smislu Uzance br. 121 - Nadopuna postupka radi utvrđivanja visine kupovine i o sadržaju zaključnica o kupoprodaji, br.92, str.30-33, Viši privredni sud SR Hrvatske, 28. VII 1981.

KUPOPRODAJA C & F

- NEISPORUKA ROBE USLIJED POLITIČKIH ZBIVANJA - Kupci su platili robu, ali je Apelacioni sud, zbog zbivanja u Iranu, ponovno uspostavio privremenu naredbu o zabrani raspolaganja robom od strane prodavatelja, u Engleskoj, br.95, str.67-73, Engleski Apelacioni sud, 26,27. X 1981.

KUPOPRODAJA CIF.

- Neisporuka uslijed više sile. Poplava rijeke Mississippi. Zakašnjenje ukrcaja. Tužitelji izdali obavijest o produženju roka ukrcaja. Pitanje dužnosti naknade štete tuženima od strane tužitelja. Klauzule 9 i 22 iz formularnog ugovora CAFTA 100. Točan datum mjerodavan za obračunavanje visine štete, br.83, str.54-58, Engleski Apelacioni sud, 2. II 1979.

- Pomorska kupoprodaja CIF. Kupoprodajni ugovori sklopljeni po standardnim uvjetima FOSFA 12. Plaćanje uz prijem dokumenata. Klauzula plaćanja točno određuje datum kada plaćanje treba biti izvršeno. Prodavatelji predali dokumente kupcima nakon vremena utvrđenog u ugovoru. Kupci imaju pravo na raskid ugovora nakon što su odbili prijem dokumenata koji su im bili ponudjeni po isteku ugovorom predviđenog vremena, br.86, str.59-63, Engleski Apelacioni sud, 25,26.27. i 30. IV i od 1. V 1978.

- Kupoprodaja robe - Teret djelomično oštećen - Teretnica - Bilješka na teretnici - Teretnica s bilješkom je "čista" u punom smislu riječi - Kupci nemaju pravo odbiti primitak takve teretnice - Pravila Refined Sugar Association, klauzule br.22 i 23 br.88, str.50-52, Engleski Apelacioni sud, 31. X i 1. XI 1979.

KUPOPRODAJA CIF. (nastavak)

- SKLAPANJE UGOVORA PUTEM TELEKSA - Kupoprodaja CIF - Teleks spada u kategoriju sredstava za "neposredno saobraćanje" - Ugovor nije ni sklopljen niti raskinut na području engleske sudbenosti - Ne primjenjuju se pravila R.S.C, 0. 11, r.1 (1) podstavci (f) i (g),
br.94, str.46-50, Kuća Lordova, 18. i 19. XI 1981.

KUPOPRODAJA FOB

- Imenovanje broda. Prodavatelji odbili imenovanje. Kupci zahtijevaju produženje roka ukrcaja. Da li se primjenjuje klauzula 7 iz formularnog ugovora GAFTA 64. Da li su u suprotnosti klauzule 4,7 i 10 iz Anec FOB Contracta sa klauzulom 7 iz formularnog ugovora GAFTA 64. "Klauzula kruga", klauzula 28a iz formularnog ugovora GAFTA 77 u ovom slučaju ne može doći do primjene, jer je došlo do razbijanja kruga,
br.84, str.48-54, Engleski Apelacioni sud, 6,7,8,9 i 12.III 1979.

LUČKE NAKNADE

- LUČKE NAKNADE U MEDJUNARODNOM JAVNOM PROMETU - Jednaki tretman inozemnog i domaćeg broдача u pogledu visine cijena lučkih naknada po odredbi st.3, čl.18 Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi slijedi iz pravnog kontinuiteta Jugoslavije i činjenice da je ta odredba preuzeta iz odredbe čl.1 ratificirane i objavljene 1931. Konvencije i Statuta o medjunarodnom režimu morskih luka, Ženeva 1923, a ima za posljedicu da se režim o maksimiranju cijena unutar SFRJ (Zakon o društvenoj kontroli cijena i odgovarajuće odluke o najvišim cijenama proizvoda i usluga) ne odnosi na lučke naknade u medjunarodnom javnom prometu, makar su korisnici usluga domaće brođarske tvrtke,
br.95, str.41-47, Viši privredni sud Hrvatske, 10. XI 1981.

- OBRAČUN ZA OBAVLJANJE LUČKE NAKNADE - Interni obračun između domaćih osoba u pogledu objavljenih lučkih naknada u medjunarodnom prometu vrši se u dinarima na temelju konverzije strane valute u domaći novac po valutnoj klauzuli iz čl.395 Zakona o obveznim odnosima, tj. po tečaju što je važio na dan nastanka obveze,
br.95, str.41-47, Viši privredni sud Hrvatske, 10. XI 1981.

OSIGURANJE BRODA

- Ako je šteta na brodu prouzročena nepažnjom osiguranika, sud mora ispitati da li je nepažnja pokrivena osiguranjem. Ako je šteta prouzročena od više uzroka, ne može se zbog toga u potpunosti osloboditi osiguratelja naknade štete koji i dalje odgovara u okviru pokrivenih rizika,
br.83, str.66-67, Francuski Kasacioni sud, 9. I 1979.

OSIGURANJE BRODA (nastavak)

- Pomorsko osiguranje - Brod je nestao u pomorskoj opasnosti - Prema riječima police osiguranja zahtjev za naplatu treba ostvariti putem osigurateljnih posrednika, ali su oni u likvidaciji - Dolazi li do promjene običaj prema kojem se svo poslovanje između osigurateljnih posrednika i imatelja police osiguranja obavlja isključivo na bazi internog obračuna, dakle prijebomem - Da li je zbog riječi police osiguranja i spomenutog običaja isključen direktni zahtjev tužitelja protiv osiguravajućeg društva - tuženoga, s obzirom na činjenicu da su osigurateljni posrednici u likvidaciji,
br.90, str.62-64, Engleski Apelacioni sud, 3. X 1980.

- OSIGURANJE BRODA ZA NAKNADNE OPASNOSTI - Naručitelj u brodarskom ugovoru na vrijeme ili na putovanje nije osiguratelj za sve opasnosti koje naknadno ugroze sigurnost broda,
br.95, str.61-64, Engleska Kuća Lordova, 2. VIII 1982.

OSIGURANJE TERETA

- OSIGURANJE TERETA. Osiguratelj subrogiran u prava primaoca koji je ujedno i naručitelj u brodarskom ugovoru na putovanje.

Osiguratelj subrogiran u prava primaoca koji je ujedno i naručitelj u brodarskom ugovoru na putovanje ne može imati više prava nego njegov osiguranik, te mu se valjano može suprotstaviti klauzula o nadležnosti sadržana u zaključnici, iako osiguratelj nije znao za postojanje te klauzule,
br.86, str.68-69, Trgovački sud, Marseille, 19. VI 1979.

- Osiguratelj koji je svom osiguraniku isplatio osiguršnu ima aktivnu legitimaciju prema brodaru i kada osiguranik nije bio primalac tereta,
br.88, str.29-33, Vrhovni sud SR Hrvatske, 11. IX 1979.

- OSIGURANJE TERETA ZA NAKNADNE OPASNOSTI - Naručitelj u brodarskom ugovoru na vrijeme ili na putovanje nije osiguratelj za sve opasnosti koje naknadno ugroze sigurnost broda,
br.95, str.61-64, Engleska Kuća Lordova, 2. VIII 1982.

- DODATNA KLAUZULA O RATNIM RIZICIMA - Kod frustracije brodarskog ugovora na vrijeme zbog zadržavanja broda u području rijeke Shatt, odgovornost naručitelja prijevoza postoji prema dodatnoj klauzuli o ratnim rizicima,
br.95, str.73-76, Engleski Apelacioni sud, 24. XI 1981.

- OSIGURANJE TERETA NA BRODU - Osiguranje ne pokriva oduzimanje tereta na moru ili u luci u kojem sudjeluje brodovlasnik. Pronevjera tereta nafte iz Kuwaita za Južnu Afriku. Potapljanje broda na moru kao najbliži uzrok štete spada u okvir opasnosti mora,
br.98, str.53-57, Engleska Kuća Lordova, 17. II 1983.

OSIGURANJE TERETA (nastavak)

- RIZICI POKRIVENI POMORSKOM POLICOM HSSC - Polica pomorskog osiguranja, kad predvidja pokriće rizika zagrijavanja, znojenja ili spontanog sagorijevanja tvari, može pokriti istovremeno i rizik kvarenja robe koja se prevozi morem, ako je to kvarenje prouzročeno prirodnim ponašanjem robe za vrijeme uobičajenog tijeka putovanja, br.98, str.61-63, Engleska Kuća Lordova, 9. XII 1982.

- KUMULACIJA OSIGURANJA - Kada vlasnik - primatelj osigura robu policom pomorskog osiguranja, a skladištar te iste robe je osigura protiv mogućih rizika za vrijeme uskladištenja u skladištu, ne dolazi do primjene kumulacija osiguranja predviđena u francuskom "Code des assurances" ako ne postoji identitet osiguranih interesa po obje police osiguranja, br.92, str.59-63, Francuski Kasacioni sud, 17. III 1981.

- PRIJEVOZ STVARI MOREM - OSIGURANJE TERETA - ZASTARA PREMA BRODARU ZA ZAHTEJ ZA NAKNADU ŠTETE NASTALE NA TERETU - Na osiguratelj zahtjev prema brodaru ne primjenjuje se odredba čl.728, st.2, t.3 Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi prema kojoj potraživanja iz ugovora o osiguranju zastarijevaju za 5 godina, time da rok zastare počinje teći od prvog dana posljedje proteka kalendarske godine u kojoj je nastalo potraživanje, jer se zahtjev ne temelji na ugovoru o osiguranju, već na ugovoru o iskorištavanju brodova - Ugovori o iskorištavanju brodova su samostalni i nezavisni od ugovora o osiguranju i odnosa koji iz tih ugovora proizlaze između osiguratelja i osigurani-ka, time da u odnosu na treće, na primjer prema brodaru, osiguratelj ne može imati veće pravo nego što ga ima osiguranik - Kad se uspostavi pravni odnos između osiguratelja i brodara, onda osiguratelj stupa u pravnu poziciju primatelja tereta i stoga tražbina protiv brodara zbog štete na teretu zastarijeva u roku od jedne godine iz čl.679, st.1, t.1 cit. Zakona, time da vrijeme zastare počinje teći od dana kad je teret predan, odnosno od dana kada je trebao biti predan na odredištu - Nesnovano se osiguratelj poziva na odredbu st.5, t.6, čl.679. cit. Zakona jer se ona odnosi na međusobne regresne zahtjeve između brodara, br.94, str.40-43, Vrhovni sud SR Hrvatske, 10. XII 1981.

PODBRODARSKI UGOVOR

- Neplaćanje vozarine kod brodarskog ugovora na putovanje - Brodarski ugovor na putovanje i podbrodarski ugovor na putovanje - Nesuglasnost odredaba brodarskog ugovora i teretnice o plaćanju vozarine - Podnaručitelj, preuzimajući naknadnim sporazumom s brodovlasnikom ulogu primatelja robe, preuzima i obvezu plaćanja cjelokupne vozarine koja za primatelja proizlazi iz teretnice, bez obzira što nije stranka teretnice - ARBITRAŽNI POSTUPAK - Pitanje uvjeta za dopustivost žalbe u slučaju sudskog rješavanja povodom "special case", br.92, str.54-58, Engleski Apelacioni sud, 18. II 1981.

POMORSKA PILOTAŽA

- Šteta od nevremena u luci - ODGOVORNOST LUČKIH VLASTI za sigurnost veza - NADLEŽNOST je REDOVNOG SUDA za takve spорове, jer se radi o trgovačkoj a ne upravnoj nadležnosti - Šteta koju su nepovoljnim smještajem u luci pretrpjele teglenice tužitelja tereti djelomice poduzeće koje ih je premještalo unutar luke ne uzimajući u obzir njihovu sigurnost, a ostali dio štete snosi brodovlasnik - Brodovlasniku pada na teret propust broskog agenta da dađe određene upute poduzeću koje je obavilo premještaj,
br.91, str.65-69, Apelacioni sud Aix-en-Provence, 15. X 1980.

POMORSKA PRIJEVARA

- OSIGURANJE TERETA NA BRODU - Osiguranje ne pokriva oduzimanje tereta na moru ili u luci u kojem sudjeluje brodovlasnik. Pronevjera tereta nafte iz Kuwaita za Južnu Afriku. Potapanje broda na moru kao najbliži uzrok štete spada u okviru opasnosti mora,
br.98, str.53-57, Engleska Kuća Lordova, 17. II 1983.

POSADA BRODA

- POSADA BRODA - Spor iz radnog odnosa člana posade pomorskog broda - Nadležnost suda - Troškovi repatrijacije člana posade - Zastara potraživanja brodarar za naknadu troškova repatrijacije člana posade,
br.87, str.61-65, Viši privredni sud Hrvatske, 26. VI 1979.

- Zapovjednik i ostali članovi posade broda spašavatelja imaju pravo na nagradu za spašavanje iako je spašavani brod pripadao istom vlasniku ("sister ship"),
br.88, str.61-68, Okružni sud SAD za Južni okrug, New York, 19. II 1980.

- Brodar za djela posade broda odgovara ograničeno ako nije kriv u izboru - Brodar nije kriv u izboru članova posade ako oni imaju odgovarajuće kvalifikacije - Malo prekoračenje tonaže broda, preko one predviđjene u ispravi o kvalifikaciji člana posade ne znači da je brodar kriv u izboru - Nedostatak formalnih kvalifikacija može se nadoknaditi praksom - Između pomanjkanja kvalifikacije člana posade i sudara mora postojati uzročna veza da bi brodar bio osobno kriv za štetu,
br.88, str.53-57, Apelacioni sud Rouen, 1. VIII 1979.

- Za posjedovanje kvalifikacije nije dovoljna samo činjenica da odnosni član posade posjeduje kvalifikaciju iste struke koja je viša od one koju on obavlja na brodu, ako se za taj posao traži posebno zvanje - Konkretno, časnik stroja nije kvalificiran za poslove ložača kotla - Ozlijeđeni član posade nema

POSADA BRODA (nastavak)

pravo na devizni dodatak koji se isplaćuje pomorcima za vrijeme njihove plovidbe u inozemstvu, jer im se on daje za namirenje troškova prilikom boravka u inozemstvu, a taj dodatak nema ako ne plovi u inozemstvu,
br.89, str.21-29, Viši privredni sud SR Hrvatske, 26. VI 1979.

- RADNI ODNOSI ZAPOVJEDNIKA POMORSKOG BRODA - Zakonitost odluke o prestanku radnog odnosa zapovjednika broda singapurske zastave ocjenjuje se po singapurskom pravu i to pravo primjenjuje se onako kako ga tumači nadležni inozemni organ,
br.96, str.58-60, Viši privredni sud Hrvatske, 19. X 1982.

POVREDE OSOBA KOJE NISU ČLANOVI POSADE

- POVREDA NA RADU - Pravo na naknadu štete po Dopunama Zakona o naknadi štete za povrede na radu lučkim i obalnim radnicima iz 1972. Pravo na naknadu ima radnik koji je povrijeđen u unutrašnjim vodama SAD-a dok je bio angažiran u pomorskom zaposlenju. Pomorsko zaposlenje obuhvaća svakog radnika koji sudjeluje u procesu rukovanja teretom između broda i kopnenog prijevoza,
br.97, str.37-40, Vrhovni sud SAD-a, 27. XI 1979.

PREKOSTOJNICE

- PREKOSTOJNICE. Ugovorni tečaj plaćanja vozarine ne obuhvaća i plaćanje prekostojnica. Obračunska valuta za prekostojnice je i valuta plaćanja za prekostojnice, ako nije za njih ništa posebno ugovoreno za valutu plaćanja,
br.82, str.73-74, Engleski Apelacioni sud, 10. V 1978.

- Kad je brodar umjesto razvrgnutog ugovora zaključio drugi, naručitelj prvog ugovora mora platiti naknadu u visini naknade za prekostojnice i za vrijeme predaha i stojnica razvrgnutog ugovora,
br.86, str.70-74, Apelacioni sud, Torino, 15. XI 1978.

- BRODARSKI UGOVOR NA PUTOVANJE - Zakašnjenje u dolasku broda na sidrište za ukrcaj tereta - Pretrpanost luke ne oslobadja naručitelja prijevoza odgovornosti za štetu zbog zadržavanja broda, jer prema klauzuli 9 formulara Exxonvoy 1969. oni su dužni odrediti i osigurati sigurno sidrište broda, raspoloživo u trenutku dolaska broda - Nakon dolaska broda u predviđenu luku i šest sati poslije predaje pisma spremnosti, počinju teći stojnice, a za svako daljnje zadržavanje vlasnici broda su ovlaštteni na naknadu štete,
br.94, str.43-46, Kuća Lordova, 2. XI 1981.

PREKOSTOJNICE (nastavak)

- ISKRCAJ TERETA NAKON ISTEKA PREKOSTOJNICA - Nakon isteka prekostojnica brod nije ovlašten odbiti iskrcaj zato što mu primatelj nije platio naknadu za prekostojnice, nego je dužan, na trošak i rizik primatelja, iskrcati i uskladištiti teret (čl.539 ZPUP-a), i za to zadržavanje broda, nastalo radi poduzimanja mjera iz čl. 539 ZPUP-a, pripada mu pravo na naknadu (čl.540 ZPUP-a). Mjere iz čl.539 ZPUP-a brod je dužan poduzeti i kad se u vrijeme isteka prekostojnica nalazi na sidrištu ili mu luka ne može staviti na raspolaganje sredstva za iskrcaj, s time što će u tom slučaju teret iskrcati na maone, odnosno otploviti u drugu, prvu odgovarajuću luku i tamo iskrcati teret, sve na trošak i rizik primatelja, br.97, str.32-36, Viši privredni sud Hrvatske, 25. I 1983.

PRIJEVOZ STVARI MOREM

- Manjak utvrđen na odredištu. Protest u kojem se protetira oštećenje tereta ne odnosi se i na manjak tereta, br.82, str.64-66, Viši privredni sud SR Hrvatske, 19. IX 1978.

- Utvrđivanje štete na odredištu. - Na štete prije ukrcaja i nakon iskrcaja iz broda, u međunarodnom prijevozu ne primjenjuju se odredbe Konvencije o teretnici od 1924, već francusko pravo. Prema tome, brodar se ne može pozivati na okolnost da je teret predao u skladu s navodima teretnice, ako mu je slagač na vrijeme uložio protest za štetu na robi, premda je zapisnik o šteti sačinjen naknadno, br.83, str.61-62, Trgovački sud, Paris, 20. X 1977.

- PRIJEVOZ STVARI MOREM. Brodarova odgovornost za štetu na teretu. - Kada brodar izda čistu teretnicu, smatra se da teret nije imao vidljivih mana. To, međutim, ne isključuje dokaz da je tijekom prijevoza teret neprimjetno oštećen. Dovoljno je da iz sadržaja isprave proizlazi njen meritum, tako da i "Potvrda o primitku tereta" može biti smatrana valjanim protestom, br.85, str.44-47, Viši privredni sud SR Hrvatske, 4. XII 1979.

- PRIJEVOZ STVARI MOREM. Zastara zahtjeva prema brodaru. - Prekluzija. Ako posljednji dan zastarnog roka ističe na dan kad sud ne radi, taj rok ističe prvog narednog za sud radnog dana. Tog dana se može predati tužba i preporučenim pismom. Sve to vrijedi i za prekluzivne rokove, br.85, str.52-56, Viši privredni sud SR Hrvatske, 18. XII 1979.

- PRIJEVOZ STVARI MOREM. Klauzula o nadležnosti u zaključnici. - Ako zaključnica koju su potpisali brodar i naručitelj broda na putovanje ima sve odredbe koje treba imati brodarski ugovor, treba se smatrati brodarskim ugovorom, br.86, str.68-69, Trgovački sud, Marseille, 19. VI 1979.

- Prijevoz robe morem iz Indije u Italiju - Primjenljivo pravo na temelju klauzule teretnice o primjeni ozakonjenja Haš-

PRIJEVOZ STVARI MOREM (nastavak)

kih pravila u zemlji ukrcaja, a ako takvog ozakonjenja nema, onda odgovarajućeg ozakonjenja u državi odredišta a ako ni jednog ni drugog nema, onda teksta Konvencije od 1924 - Indijsko pravo ne dolazi do primjene jer Indija nije ratificirala Konvenciju od 1924 - Talijansko pravo ne dolazi do primjene zbog toga što se ono primjenjuje samo na države ugovornice Konvencije iz 1924. - Primjenjena je stoga zlatna vrijednost ograničenja odgovornosti za jedinicu tereta iz čl. IV, st.5 Konvencije iz 1924, br.89, str.65-68, Apelacioni sud Trst, 3. III 1978.

- Prijevoz stvari morem - Brodareva odgovornost - Šteta prouzročena pokvarljivom teretu - Fumigacija tereta - Brodar mora postupati s teretom profesionalnom stručnom pažnjom u svrhu otklanjanja štete i bez upozorenja krcatelja - Za utvrđivanja koje su mjere potrebne za očuvanje tereta mjerodavni su običaji u prometu - To isto vrijedi i za fumigiranje, br.89, str.34-38, Viši privredni sud SR Hrvatske, 18. XII 1979.

- PRIJEVOZ STVARI MOREM - OSIGURANJE TERETA - ZASTARA PREMA BRODARU ZA ZAHTJEV ZA NAKNADU ŠTETE NASTALE NA TERETU - Na osigurateljev zahtjev prema brodaru ne primjenjuje se odredba čl.728, st.2, t.3 Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi prema kojoj potraživanja iz ugovora o osiguranju zastarijevaju za 5 godina, time da rok zastare počinje teći od prvog dana poslije protoka kalendarske godine u kojoj je nastalo potraživanje, jer se zahtjev ne temelji na ugovoru o osiguranju, već na ugovoru o iskorištavanju brodova - Ugovori o iskorištavanju brodova su samostalni i nezavisni od ugovora o osiguranju i odnosa koji iz tih ugovora proizlaze između osiguratelja i osigurani-ka, time da u odnosu na treće, na primjer prema brodaru, osiguratelj ne može imati veće pravo nego što ga ima osiguranik - Kad se uspostavi pravni odnos između osiguratelja i brodara, onda osiguratelj stupa u pravnu poziciju primatelja tereta i stoga tražbina protiv brodara zbog štete na teretu zastarijeva u roku od jedne godine iz čl.679, st.1, t.1. cit. Zakona, time da vrijeme zastare počinje teći od dana kad je teret predan, odnosno od dana kada je trebao biti predan na odredištu - Neosnovano se osiguratelj poziva na odredbu st.5, t.6, čl.679. cit. Zakona, jer se ona odnosi na međusobne regresne zahtjeve između brodara, br.94, str.40-43, Vrhovni sud SR Hrvatske, 10. XII 1981.

- BRODAREVA ODGOVORNOST ZA JEDINICU TERETA - Jedinica tereta, koletu, je određena količina tereta koja predstavlja fizički kompaktnu cjelinu koja je individualizirana - Kad je teret koža, pakiran u zavežljaje od po 12 komada, a žavežljaji povezani u bale, i kad su bale individualizirane (označene brojem), a ne zavežljaji povezani u bale, kao jedinice tereta na temelju koje brodar ima pravo ograničiti svoju odgovornost uzima se bala, a ne zavežljaj, br.95, str.47-49, Viši privredni sud Hrvatske, 5. I 1982.

PRIVILEGIJE NA BRODU

- Prvenstvo pred mortgageom imaju samo oni privilegiji nastali po stranom pravu koje priznaje i lex fori - Takvo se stajalište zasniva na tome, da pomorski privilegiji ("maritime liens") daju pravo na postupak in rem (dakle proceduralno pravo) - Brodopopravljači imaju privilegij po američkom, ali ne po engleskom i singapurskom pravu, br.89, str.49-53, Sudski odbor Tajnog savjeta, London, 24.VI 1980.

PRIVREMENA NAREDBA

- PRIVREMENA NAREDBA MAREWA INJUNCTION - Marewa injunction u engleskom pravu znači privremenu naredbu kojom se onemogućava iznošenje imovine iz Engleske u neku stranu zemlju - Ranija praksa engleskih sudova dopuštala je primjenu ove privremene naredbe samo za strance čija je imovina u Engleskoj, a sami se nalaze u inozemstvu; sada međjutim, zbog olakšanog međunarodnog prometa, dopušta se izricanje privremenih mjera i za osobe koje imaju stalno boravište u Engleskoj, br.90, str.58-62, Engleski Apelacioni sud, 12. XI 1980.

PROTEST

- Protest u kojemu se protestira oštećenje tereta ne odnosi se i na manjak tereta. Neulaganje protesta u propisanom roku ne oslobadja brodaru odgovornosti za štetu na teretu, već samo prebacuje teret dokaza na primaoca koji mora dokazati štetu koju protestira. Sud može ocijeniti kao točno mišljenje i nalaz avarijskog komesara iako brodar nije sudjelovao u pregledu, br.82, str.64-66, Viši privredni sud SR Hrvatske, 19. IX 1978.

- Valjanost protesta. - Potvrđivanje uzroka i visine štete poslije uloženog protesta, a nakon isteka rokova propisanih za ulaganje protesta. Za valjanost protesta nije bitno da se u ispravi navede da se radi o protestu, dovoljno je da to slijedi iz samog sadržaja isprave. Tako se, pod ovim uvjetom, protestom smatra i isprava koja se naziva "Potvrda o primitku tereta". Kada je pravovremeno uložen protest u kojem se navodi broj oštećenih koleta, pa se naknadno utvrdi uzrok i visina štete, to je utvrđivanje mjerodavno za brodaru i ako nije prisustvovao toj naknadnoj ekspertizi. Protest je valjan ako se naknadno utvrdi da je stvarno oštećeno manje koleta negoli je to u protestu navedeno, br.85, str.44-47, Viši privredni sud SR Hrvatske, 4. XII 1979.

- PROTEST. Prigovor skladištara upućen brodaru za manjak tereta. - Da bi protest upućen brodaru bio valjan, mora sadržavati konkretne podatke o šteti. Takve podatke ne sadrži protest u kojem je samo naveden broj teretnice i opaska da brod ne preda je teret sortirano po teretnici. Isto tako, nije valjan pri-

PROTEST (nastavak)

govor ako se u njemu navodi oštećenje, ali se ne navodi teretnica na koju se oštećeni teret odnosi. Osoba koja ulaže protest mora brodaru dati priliku da kontradiktorno ustanovi stanje tereta. Ako fotokopija nije jasna, sud mora zatražiti originalnu ispravu, br.86, str.47-51, Viši privredni sud SR Hrvatske, 6. XI 1979.

- NAKNADA ŠTETE ZBOG DJELOMIČNOG MANJKA TERETA KOD POMORSKOG PRIJEVOZA - Isprava u kojoj je samo naveden broj teretnice uz opasku da brod ne predaje teret odvojeno po toj teretnici, već pomiješan po raznim teretnicama ne predstavlja uredan PROTEST ZBOG MANJKA TERETA - Kada brod predaje teret pomiješan, a ne odvojeno po teretnicama kao što je dužan, to ne oslobadja primatelja, ni njegovog cesionara, dužnosti da u zakonskom roku stavi prigovor da je teret oštećen ili manjkav, a vrijeme potrebno za razvrstavanje tereta po teretnicama i utvrđenje manjka ili oštećenja ne produžuje rok za prigovor - Ne može se smatrati da je prigovorom od strane primatelja da je teret predan pomiješan po raznim teretnicama, brodar pristao na produženje roka za onoliko koliko je potrebno za razvrstavanje tereta po svakoj teretnici, ali to može imati utjecaja na odgovornost brodar za troškove razvrstavanja tereta - Da bi se mogao prema brodaru istaći zahtjev za naknadu šteta zbog oštećenja ili manjka tereta potrebno je uz ostalo da ga se pozove kako bi prisustvovao kontradiktornom utvrđenju nedostataka u otvorenom roku za prigovor, br.93, str.48-54, Viši priv redni sud SR Hrvatske, 5. V 1981.

SKLADIŠTAR

- SKLADIŠTAR. Odgovornost luke za čuvanje uskladištenog tereta. Odgovorna je i za djela osoba kojima se služi i onda ako ta djela nisu bila unutar njihova radnog zadatka. Pravilnik luke, s obzirom na isključenje i ograničenje odgovornosti, mora biti u skladu sa Zakonom o lukama iz 1963. U Maleziji, tamo gdje nema malezijskih pisanih propisa, vrijedi engleski common law i equity law kakav je u Engleskoj vrijedio 7. IV 1956, br.83, str.44-46, Sudski odbor Tajnog savjeta, 19. VI 1978.

- Odgovornost brodar i skladištara. - Prijevoz stvari morem. Odgovornost brodar i skladištara. Prigovor skladištara upućen brodaru za manjak tereta. Ako se spor vodi s jedne strane između primaoca tereta a s druge strane brodar i skladištara koji je preuzeo od brodar teret, sud mora utvrditi odnose između ovih stranaka, a naročito okolnost od koga je skladištar dobio dispoziciju iskrcaja i uskladištenja robe. Ako to nije utvrđeno, postoji nedostatak u postupku, jer od ovih navedenih odnosa zavisi ishod spora. Da bi protest upućen brodaru bio valjan, mora sadržavati konkretne podatke o šteti, br.86, str.47-51, Viši privredni sud SR Hrvatske, 6. XI 1979.

SKLADIŠTAR (nastavak)

- Prema lučkom skladištaru aktivno je legitimiran špediter, a ne njegov komitent, pa i onda kada se radi o uskladištenju komitentove robe - Špediterov komitent bi bio aktivno legitimiran samo pod pretpostavkom da od špeditera dobije cesionu ispravu,
br.88, str.39-42, Viši privredni sud SR Hrvatske, 12. III 1979.

SLAGAČ

- Nedostaci uočeni prilikom iskrcaja tereta. Prijevoz stvari morem. Smatra se da je do gubitka tereta došlo za vrijeme prijevoza ako slagač obavijesti primatelja o nedostacima uočenim prilikom iskrcaja tereta,
br.86, str.65-67, Apelacioni sud, Aix, 9. VI 1978.

- Odgovornost slagačkog poduzeća - Kad slagačko poduzeće po nalogu špeditera istovari robu dopremljenu kamionom u luku, operacija iskrcaja robe nadovezuje se na cestovni prijevoz, a prethodna radnja nije u okviru pomorskog prijevoza, pa se zato slagačko poduzeće za pričinjenu štetu prilikom iskrcaja robe iz kamiona ne može pozivati na odredbe francuskog Zakona od 18.6.1966. o ograničenju odgovornosti pomorskog v ozara,
br.87, str.77-79, Francuski Kasacioni sud, 28. IV 1978.

- Stivađor odgovara za naknadu štete koja je prouzročena zakašnjelim ukrcajem tereta - U svoju korist se ne može pozivati na okolnost da je brođar izdao čistu teretnicu i za teret koji nije ukrcan, pa da prema tome za tu štetu odgovara brođar - Ovakav stivađorov postupak protivi se načelu savjesti i poštenja u prometu,
br.90, str.27-29, Viši privredni sud SR Hrvatske, 14. X 1980.

SPAŠAVANJE NA MORU

- Razlika između spašavanja i vadjenja podrtine. Nagrada za spašavanje. Upotreba sredstava za spašavanje. Ako je brođ djelomično potonuo, radi se o spašavanju, a ne o vadjenju potonulih stvari. Spasavalac ima pravo kod određivanja visine nagrade za spašavanje računati i upotrebu dizalice, ako je bilo potrebno da se dizalicom podrtina nesposobna za plutanje dovede do brođgradilišta gdje će biti izvršen popravak. Vlasnik spašenog brođa duguje nagradu za spašavanje i kada je spašavanje poduzeto na poziv lučke kapetanije, pogotovo kada je vlasnik spašenog brođa naknadno prisustvovao spašavanju i davao upute. Nagrada za spašavanje ne može prijeći visinu vrijednosti spašene stvari. Mjerodavna je vrijednost spašenih stvari u času spašavanja,
br.82, str.67-70, Okružni privredni sud Split, 26. XI 1976.

SPAŠAVANJE NA MORU (nastavak)

- Lloydov standardni tip ugovora o spašavanju "nema uspjeha - nema nagrade" - Uskrata spašavateljima da izvrše ugovor i povjeravanje spašavanja drugom spašavatelju. Prava spašavatelja iz ugovora. Razlika između ugovornog i izvanugovornog spašavanja. Sšapavatelj iz ugovora kojemu je uskraćeno pravo daljnjeg spašavanja jedino ima pravo na naknadu štete zbog povrede ugovora o spašavanju. Polazna osnovica za izračunavanje visine štete je iznos nagrade za spašavanje koju bi spašavatelj ostvario u slučaju provedbe cijelog spašavanja. Za utvrđivanje spašavateljeve štete nije odlučna činjenica da vlasnici spašene imovine moraju platiti nagradu za spašavanje onom spašavatelju koji je u stvarnosti proveo potrebne radnje spašavanja kao i ovaj iznos,
br.84, str.63-70, Engleski prvostepeni sud, 19,20 i 21.VII 1978.

- Stjecanje bez osnove. Karakteristično je da je institucijom stjecanja bez osnove u engleskom pravu obuhvaćena i obveza davanja nagrade za spašavanje na moru,
br.86, str.52-53, Viši privredni sud SR Hrvatske, 4. XII 1979.

- Da bi posada imala pravo na nagradu za spašavanje potrebno je da se ostvare slijedeće pretpostavke: da se spašavani brod nalazi u opasnosti, da spašavanje nije obvezno te da je postignut koristan rezultat - Opasnost ne mora biti neposredna ali mora biti razumna i predvidiva - Brod se nalazi u opasnosti ako su mu pokvareni strojevi na način da je nesposoban za plovidbu a nalazi se u području na kojemu iznenada nastupaju nepovoljne vremenske prilike koje bi mogle ugroziti sigurnost broda nesposobnog za plovidbu vlastitim strojevima - koristan rezultat je postignut kad je nesposobni brod otegljen iz područja u kojemu bi mogao biti izložen opasnosti nasukavanja i bacanja na obalu, i ako nije otegljen u neku luku, pa i pod pretpostavkom da je naknadno tegljenje u luku obavio jedan drugi brod - Zapovjednik i ostali članovi posade broda spašavatelja imaju pravo na nagradu za spašavanje iako je spašavani brod pripadao istom vlasniku ("sister ship"),
br.88, str.61-68, Okružni sud SAD za Južni Okrug, New York, 19. II 1980.

STOJNICE

- Kad je brodar umjesto razvrgnutog ugovora zaključio drugi, naručitelj prvog ugovora mora platiti naknadu u visini naknade za prekostojnice i za vrijeme predaha i stojnica razvrgnutog ugovora,
br.86, str.70-74, Apelacioni sud, Torino, 15. XI 1978.

- VRIJEME ISKRCAJA I STOJNICE - Kad je vrijeme stojnica određeno za dvije luke iskrcaja, stojnice se računaju jedinstveno, pa ako se u prvoj luci iskrcaja iskrcaj izvrši u vremenu prije nego što su stojnice počele teći (u vremenu koje se

STOJNICE (nastavak)

prema ugovoru ne računa), svo ugovoreno vrijeme stojnica ostaje za iskrcaj u drugoj luci. Kad je ugovorom određeno da se u vrijeme stojnica ne računaju kišni dani, onda se oni ne računaju ni onda kad se prije njih nije radilo. Nakon isteka prekostojnica, brod nije ovlašten odbiti iskrcaj zato što mu primatelj nije platio naknadu za prekostojnice, nego je dužan, na trošak i rizik primatelja, iskrcati i uskladištiti teret (čl. 539 ZPUP-a), i za to zadržavanje broda, nastalo radi poduzimanja mjera iz čl. 539 ZPUP-a pripada mu pravo na naknadu (čl. 540 ZPUP-a). Mjere iz čl. 539 ZPUP-a brod je dužan poduzeti i kad se u vrijeme isteka prekostojnica nalazi na sidrištu ili mu luka ne može staviti na raspolaganje sredstva za iskrcaj, s time što će u tom slučaju teret iskrcati na maone, odnosno otploviti u drugu, prvu odgovarajuću luku i tamo iskrcati teret, sve na trošak i rizik primatelja, br.97, str.32-36, Viši privredni sud Hrvatske, 25. I 1983.

SUDAR BRODOVA

- Naknada vanugovorne štete i štete iz ugovora. Šteta se naknadjuje u valuti u kojoj je nastala ili u valuti u kojoj oštećeni posluje prema okolnostima slučaja. Nema više pravila da presuda engleskog suda mora glasiti na funte, pa će za težaj strane valute na koju glasi presuda prema funti biti mjerodavan dan kada se vrši plaćanje, br.82, str.70-73, Kuća Lorodva, 19. X 1978.

- Naknada štete prouzročene sudarom. - Za štetu nastalu sudarom brodova odgovara vlasnik odnosno brodar broda čijom je krivnjom šteta prouzročena. Krivnja zapovjednika obvezuje brodara. Krivnja pilota za sudar ne može osloboditi brodara obveze naknade štete. Prilikom pristajanja u svrhu izbjegavanja sudara manevar mora biti poduzet pravodobno i onako kako to mora učiniti dobar pomorac. Lučka kapetanija nije odgovorna za sudar zbog toga što je odredila brodu mjesto pristajanja koje je opasno za pristajanje. Oštećeni ima pravo na naknadu štete s naslova gubitka broda u visini prometne vrijednosti broda prema stanju neposredno prije sudara. Ako je od sudara pa do isplate naknade štete cijena brodovima porasla, vlasnik ima pravo na povećanu prometnu vrijednost broda. Ako je brod osiguran od naknade za vrijednost broda odbija se svota dobivena iz naslova osiguranja. Za utvrđivanje vrijednosti broda nije mjerodavna cijena iz ugovora o osiguranju. Vlasnik oštećenog broda ima pravo i na naknadu agenturnih troškova koji su nastali u vezi sa sudarom. Ako je vlasnik stanovao na brodu, pripada mu i pravo na naknadu za stanovanje u visini najamnine za jedan komforni stan srednje kvalitete. Vlasnik ima pravo na nagradu za spašavanje koja mu je priznata sa strane suda. Ako u vrijeme sudara nije bio na brodu ili u njegovoj neposrednoj blizini, vlasnik nema pravo na troškove liječenja zbog psihičkih patnji uslijed gubitka jahte, br.83, str.25-43, Viši privredni sud SR Hrvatske, 30. I 1979.

SUDAR BRODOVA (nastavak)

- Aktivna legitimacija za naknadu štete. - Za naknadu štete koju pretrpi brod u sudaru aktivno je legitimiran njegov vlasnik. Ne smatra se vlasnikom broda osoba koja nije uvedena u upisnik brodova, ako se o vlasništvu vodi spor između tužitelja koji od tuženog broдача zahtijeva naknadu štete. Sud o aktivnoj legitimaciji može odlučivati tek kada se riješi spor o vlasništvu broda. Ovo pitanje ne može rješavati sud koji rješava pitanje naknade štete, ako se spor o vlasništvu vodi u posebnom postupku, br.84, str.35-37, Viši privredni sud SR Hrvatske, 12. III 1979.

- Tužba in rem zbog sudara. Pasivna legitimacija kod tužbe in rem zbog sudara. Dopustivost takve tužbe protiv vlasnika broda kad je brod dan u zakup. Značenje riječi "beneficially owned" u čl.3, st.4 Zakona o pravosuđu iz 1956. Dopustivost tužbe in rem i onda kada je brod u rukama trećeg, br.85, str.60-61, Engleski prvostepeni sud (Pomorski odjel), 30. III 1979.

- Kada je kod sudara brodova utvrđena odgovornost samo jednog od brodova, moguće je utvrđivati osobnu krivnju broдача koja bi bila takve prirode da mu oduzme pravo na ograničene odgovornosti predviđeno Bruxellskom konvencijom od 10. X 1957. - Između pomanjkanja kvalifikacije člana posade i sudara mora postojati uzročna veza da bi brodar bio osobno kriv za štetu, br.88, str.53-57, Apelacioni sud Rouen, 1. VIII 1979.

- KRIVNJA BRODA ZA SUDAR - Krivnja broda za sudar prosudjuje se prema krivnji osoba kojima se brodar u svom poslovanju služi, tj. prema krivnji zapovjednika i ostalih članova posade koji neposredno upravljaju plovidbom i izvršavaju određene poslove u vezi s plovidbom i manevriranjem broda. Za štetu nastalu sudarom brodova odgovara brod čijom je krivnjom došlo do sudara (čl.755 ZPUP-a), br.95, str.50-54, Viši privredni sud Hrvatske, 24. II 1982.

- POSTUPANJE ZAPOVJEDNIKA U SKLADU S KRITERIJEM "DOBROG POMORCA" - Zapovjednik broda dužan je postupati u skladu s kriterijem ponašanja "dobrog pomorca" definiranog u odredbi čl.8 st.1 Pravilnika o izbjegavanju sudara na moru. Ako su sudari brodova u luci nastali prilikom uplovljavanja i izvodjenja manevra pristajanja iz uzroka "zatajivanja stroja" relativno česti, zapovjednik broda, postupajući kao "dobar pomorac" mora uzeti u obzir tu okolnost i uploviti u luku i manevar pristajanja izvesti tako, da do sudara ne dodje ni u slučaju "zatajivanja stroja". Ako zapovjednik, suprotno "dobraj pomorskoj praksi" koja mu nalaže da uplovljavanje u luku i manevar pristajanja izvede pomoću dva tegljača, ovaj manevar izvede pomoću jednog tegljača i drugor koristi samo za tzv. boksanje, jer je to u toj luci tako "uobičajeno", pa u toku izvodjenja manevra dodje do "zatajivanja stroja" i "pucanja užadi za tegljenje", te sudara, sudar nije nastao ni zbog "zatajivanja stroja" ni "pu-

SUDAR BRODOVA (nastavak)

canja užadi za tegljenje", odnosno više sile ili slučaja, nego krivnjom zapovjednika, zbog njegovog propusta da manevar izvede onako kako mu je to nalagala "dobra pomorska praksa" odnosno kriterij postupanja "dobrog pomorca",
br.95, str.50-54, Viši privredni sud Hrvatske, 24. II 1982.

SUD - NADLEŽNOST

- Klausula o nadležnosti u teretnici. Klausula u teretnici kojom se za slučaj spora predviđja nadležnost suda zemlje u kojoj brodar ima glavno poslovno sjedište valjana je i ako naziv i sjedište suda nije izričito navedeno. Za valjanost takve klauzule je dovoljno da se nadležnost može lako odrediti,
br.83, str.59-61, Apelacioni sud, Rouen, 14. XI 1978.

- Klausula nadležnosti suda unesena u brodarski ugovor na vrijeme. Klausula o nadležnosti suda unesena u brodarski ugovor ne odnosi se na slagača, ukoliko on na nju izričito ne pristane. Zastara zahtjeva prema slagaču iznosi godinu dana prema francuskom pravu. U slučaju da ima više tuženih, tužba se može podnijeti prema volji tužitelja sudu koji je nadležan za bilo kojeg tuženoga,
br.83, str.64-66, Trgovački sud, Paris, 13. IX 1978.

- Naknada potraživanja iz ugovora o špediciji. Redovni sudovi su nadležni za rješavanje sporova iz špediterskog posla ako je jedna od stranaka fizička osoba. Ne radi se o pomorskom sporu, ni kada se između špeditera i njegovog komitenta vodi spor o plaćanju pomorske vozarine, jer se pravni temelj obveze na plaćanje vozarine nalazi u špediterskom poslu,
br.84, str.38-39, Viši privredni sud SR Hrvatske, 12. VI 1979.

- Postojanje spora pred drugim sudom. Sporovi u vezi s kupoprodajom broda. Ako se, pa makar i u inozemstvu, vodi postupak o istom sporu, jugoslavenski sudovi taj spor ne mogu rješavati. Spor, prema našem pravu, počinje dostavom tužbe tuženome, a ne danom podnošenja prijedloga za izdavanje privremene mjere zaustavljanja broda. Radi se o istom sporu, ako se sporovi vode kod raznih sudova ali o istom ugovoru, pa i kada se mijenja temelj tužbenog zahtjeva, i u slučaju da se u jednom sporu jedna od stranaka javlja kao tužitelj a u drugom kao tuženi,
br.85, str.48-52, Viši privredni sud SR Hrvatske, 10. XII 1979.

- Za sporove iz radnog odnosa člana posade pomorskog broda nadležan je sud koji sudi o pomorskim sporovima, a ne općinski sud ni sud udruženog rada,
br.87, str.61-65, Viši privredni sud Hrvatske, 26. VI 1979.

- Francuski sud je nadležan i za sporedne zahtjeve, ako je nadležan za glavni zahtjev - Medju sporedne zahtjeve spada i zahtjev za jamstvo kojim jamče sporedni tuženi glavnom tuženom,
br.89, str.56-59, Apelacioni sud Rouen, 14. X 1980.

SUD - NADLEŽNOST (nastavak)

- IMUNITET DRŽAVE OD GRADJANSKE SUDBENOSTI - Imunitet države od građanske sudbenosti ne dolazi do primjene kada se strana država sama dobrovoljno podvrgla sudbenosti po svojoj inicijativi,
br.98, str.39-52, Viši privredni sud Hrvatske, 12. IV 1983.

- UGOVORENA INOZEMNA PODSUDNOST - Ugovorena podsudnost suda u Amsterdamu,
br.99, str.62-64, Engleska Kuća Lordova, 25. XI 1982.

- DOPUSTIVOST ŽALBE NA REDOVNI SUD OD ODLUKE ARBITRA PREMA Čl.1. ZAKONA O ARBITRAŽI IZ 1979. - Načelno se takve žalbe moraju dopustiti kada se radi o standardnim klauzulama o kojima nema još konačnog suda - Stav suca mora biti in favorem arbitarske od luke, tako da zapravo treba riješiti pitanje da li je arbitar pogriješio u pravu ili je donio odluku koju nijedan razboriti arbitar ne bi donio - POJAM FRUSTRACIJE,
br.91, str.46-51, Kuća Lordova, 16. VII 1981.

- Šteta od nevremena u luci - ODGOVORNOST LUČKIH VLASTI za sigurnost veza - NADLEŽNOST je REDOVNOG SUDA za takve sporove, jer se radi o trgovačkoj a ne upravnoj nadležnosti - Šteta koju su nepovoljnim smještajem u luci pretprjele teglenice tužitelja tereti djelomice poduzeće koje ih je premještalo unutar luke ne uzimajući u obzir njihovu sigurnost, a ostali dio štete snosi brodovlasnik - Brodovlasniku pada na teret propust brodske agenta da dade određene upute poduzeću koje je obavilo premještaj,
br.91, str.65-69, Apelacioni sud Aix-en-Provence, 15. X 1980.

- Nadležnost suda - Sjedište protutuženoga je mjerodavno za određivanje opće mjesne nadležnosti - Čl.442. ZPP-a daje tužitelju MOGUĆNOST IZBORA NADLEŽNOSTI - u slučaju da je više tuženih,
br.92, str.26-27, Viši privredni sud SR Hrvatske, 28. IV 1981.

- Nadležnost engleskog suda - Šteta pričinjena lučkim uređajima prilikom manevra pristajanja uz obalu - Za nehat remorkera odgovara vlasnik broda koji koristi remorker - Ugovori sklopljeni prema standardnim oblicima na engleskom jeziku i prema engleskom pravu - Iako je do nesreće došlo u Kuwaitu, za nastali spor nadležni su engleski sudovi,
br.93, str.59-63, Engleski Apelacioni sud, 25. i 26. III 1981.

- UGOVORENA INOZEMNA PODSUDNOST - Ugovorena podsudnost suda u Amsterdamu - Visina odgovornosti po nizozemskom pravu manja od one po Visbyjskim pravilima i engleskom Zakonu iz 1971. - Kogentna snaga granice odgovornosti iz Zakona o prijevozu robe iz 1971. - Uloga luke ukrcaja i teretnice izdane u toj luci - Čl.5 Protokola iz 1968. (modificirani čl.X Haških pravila),
br.94, str.50-52, Engleski Apelacioni sud, 13. I 1982.

SUDSKI POSTUPAK

- Legitimacija za pokretanje arbitražnog spora. Razlika pojmova "vlasnik" ("owner") i "raspoložujući vlasnik" ("disponent owner"). Značenje svakog od tih pojmova zavisi i od konteksta u kojem je upotrijebljen, br.84, str.45-46, Engleski Apelacioni sud, 26. II 1979.

- Privremene naredbe u engleskom pravu. Privremene naredbe nad imovinom tuženog u Engleskoj. Imovina postoji i onda ako je bankovni račun tuženog pasivan. Privremena naredba će se izdati ako tužitelj dade potpuni prikaz odlučnih okolnosti sucu, zatim ako navede sve relevantne okolnosti ali i prigovore tuženoga, ako učini vjerovatnim da postoji imovina tuženoga kao i kada navede razloge zbog kojih misli da postoji rizik da će imovina biti uklonjena u inozemstvo, i konačno, ako je sa svoje strane spreman pružiti sigurnost za štetu koja bi mogla nastati tuženome izdavanjem privremene naredbe, br.84, str.56-59, Engleski Apelacioni sud, 24. V 1979.

- Tužba in rem kod sudara brodova. Pasivna legitimacija kod tužbe in rem zbog sudara brodova. Dopustivost takve tužbe protiv vlasnika broda kad je brod dan u zakup. Značenje riječi "beneficially owned" u čl.3, st.4 Zakona o pravosuđu iz 1956. Dopustivost tužbe in rem i onda kada je brod u rukama trećeg, br.85, str.60-61, Engleski prvostepeni sud (Pomorski odjel), 30. III 1979.

- Primjena prava. Prijevoz stvari morem: odgovornost brodarka i skladištara. Prigovor skladištara upućen brodaru za manjak tereta. Odluka suda i primjena prava. Postoji bitna povreda postupka ako sud ne zauzme stajalište koje će se pravo primijeniti među strankama ako postoje elementi inozemnosti. Ako se spor vodi s jedne strane između primaoca tereta a s druge strane brodarka i skladištara, koji je preuzeo od brodarka teret, sud mora utvrditi odnose između ovih stranaka, a naročito okolnost od koga je skladištar dobio dispoziciju iskrcaja i uskladištenja robe. Ako to nije utvrđeno, postoji nedostatak u postupku, jer od ovih navedenih odnosa zavisi ishod spora, br.86, str.47-51, Viši privredni sud SR Hrvatske, 6. XI 1979.

- Medjupresuda. Dužnost vraćanja nekretnina. Nemogućnost vraćanja zbog izvršenih preinaka i promjena. Pitanje pravne osnove tužbenog zahtjeva za vraćanjem vrijednosti polučene prodajom predmetnih nekretnina od strane tuženoga trećoj osobi. Stjecanje bez osnove ili naknade štete. Medjupresuda. Pravna osnova zahtjeva za vraćanjem iznosa koji je polučen kupoprodajom predmetnih nekretnina između tuženoga i treće osobe nije naknada štete već bezrazložno obogaćenje na strani tuženoga. Iz razloga svrsishodnosti sud u toku postupka može donijeti medjupresudu kojom odlučuje samo o pravnoj osnovi tužbenog zahtjeva ako je u pogledu osnove stvar sazrela za presudjenje. (Karakteristično je da je institucijom stjecanja bez osnova u engleskom pravu obuhvaćena i obveza davanja nagrade za spašavanje na moru), br.86, str.52-53, Viši privredni sud SR Hrvatske, 4. XII 1979.

SUDSKI POSTUPAK (nastavak)

- Dokazne isprave u parnici odnose se na medjudržavne čine - Spor se ne može meritorno presuditi bez rasuđivanja o do-
metu tih isprava koje se odnose na pitanja teritorijalnog raz-
graničenja medju državama - Sud se suzdržava da se o tim ispra-
vama izjasni, jer ne može prosudjivati medjudržavne sporove,
br.92, str.46-48, Kuća Lordova, 29. X 1981.

ŠPEDITER

- Naknada potraživanja iz ugovora o špediciji. Nadležnost
suda. Redovni sudovi su nadležni za rješavanje sporova iz špe-
ditorskog posla ako je jedna od stranaka fizička osoba. Ne ra-
di se o pomorskom sporu, ni kada se između špeditera i njego-
vog komitenta vodi spor o plaćanju pomorske vozarine, jer se
pravni temelj obveze na plaćanje vozarine nalazi u špeditorskom
poslu,
br.84, str.38-39, Viši privredni sud SR Hrvatske, 12. VI 1979.

- Špediterova odgovornost prema svom komitentu za štetu
koju prouzroči brodar tijekom prijevoza - Ako je špediter svom
komitentu kao primaocu prije isteka zastarnog roka predao cesi-
onu ispravu sa svim dokazima za podnošenje tužbe protiv broda-
ra i obrazloženje tužbenog zahtjeva s koje je isprave špediter
u konkretnom slučaju bio dužan dobaviti, on ne odgovara svom
komitentu ako je ovaj propustio u toku zastarnog roka tužiti
brodara za naknadu štete,
br.87, str.65-70, Viši privredni sud SR Hrvatske, 18. XII 1979.

- Špediterov komitent, a ne špediter je aktivno legitimira-
n prema skladištaru, čiju robu je skladištar uskladištio ako
je špediterov komitent stalni poslovni partner skladištara i
takav poznat kao uvoznik robe koja je predmet spora,
br.88, str.34-38, Vrhovni sud Hrvatske, 26. III 1980.

- Prema skladištaru je aktivno legitimiran špediter a ne
njegov komitent pa i pod pretpostavkom da je uskladištena ko-
mitentova roba - Budući da špediter nastupa u vlastito ime,
njegov komitent bio bi aktivno legitimiran samo pod pretpostav-
kom da od špeditera dobije cesionu ispravu,
br.88, str.39-42, Viši privredni sud SR Hrvatske, 12. III 1979.

- Odgovornost špeditera i brodara kojeg izabere špediter
- Špediter odgovara za brodara kojeg izabere u izvršenju špe-
ditorskog posla jednako kao i brodara,
br.89, str.56-59, Apelacioni sud Rouen, 14. X 1980.

- ODGOVORNOST ŠPEDITERA - Špediter a ne cestovni vozar je
odgovoran za oštećenje kamiona - poluprikolica ispunjenih mon-
tažnim elementima za građnju kuća, do kojeg je došlo za vrije-
me pomorskog prijevoza uslijed nepravilnog ukrcaja na brod -
Špediter se ne može pozivati na ograničenje visine odgovornos-

ŠPEDITER (nastavak)

ti predviđeno njegovim Općim uvjetima poslovanja, kad ne može dokazati da je s njima upoznao cestovnog vozara prilikom sklapanja ugovora - špediter, koji nije označio vrijednost kamiona -poluprikolica, iako se radi o vozilima znatne vrijednosti, kad je nužno deklarirati njihovu vrijednost u teretnici, ne može se pozivati ni na ograničenje odgovornosti za nastalu štetu, koje postoji u korist pomorskog vozara, br.92, str.64-67, Apelacioni sud Aix-en-Provence (2^e Ch.) 18. XI 1980.

TEGLJENJE

- Odgovornost kod nesreće na tegljaču. Nesreća na tegljaču. Početak tegljenja. Kod tegljenja potrebno je znati ne samo tegljenje, već i sve neophodne manevre za uspješno tegljenje. Prema čl.26. Zakona od 3.I 1969. kapetan tegljenog broda je taj koji vodi operaciju tegljenja. U slučaju nesreća na radu, čl.11. Zakona od 23. IV 1898. daje pravo oštećenome da podigne tužbu protiv odgovornih osoba koje su postupale namjerno ili grubom nepažnjom, br.86, str.63-65, Apelacioni sud, Bordeaux, 3. IV 1979.

TERET

- PRIVREMENA NAREDBA U POGLEDU TERETA NA BRODU (Marewa injunction) - Teret trećih osoba na brodu ne može se zaustaviti, ali bi se mogao zaustaviti u skladištu. Načelo vrijedi za teret na brodu ugovorenome na putovanje. Ostaje neodlučno da li se to odnosi i na brod ugovoren na vrijeme, br.96, str.64-65, Engleski Apelacioni sud, 18. XII 1981.

TERETNICA

- Klauzula o nadležnosti u teretnici. Klauzula u teretnici kojom se za slučaj spora predviđa nadležnost suda zemlje u kojoj brodar ima glavno poslovno sjedište valjana je i ako naziv i sjedište suda nije izričito navedeno. Za valjanost takve klauzule je dovoljno da se nadležnost može lako odrediti, br.83, str.59-61, Apelacioni sud, Rouen, 14. XI 1978.

- Štete prije ukrcaja i nakon iskrcaja broda. Utvrđivanje šteta na odredištu. Štete prije ukrcaja i nakon iskrcaja iz broda - na ove štete u međunarodnom prijevozu ne primjenjuju se odredbe Konvencije o teretnici od 1924, već francusko pravo. Prema tom pravu brodar se ne može pozivati na okolnost da je teret predao u skladu s navodima teretnice, ako mu je slugač na vrijeme uložio protest za štetu na robu, premda je zapisnik o šteti sačinjen naknadno, br.83, str.61-62, Trgovački sud, Paris, 20. X 1977.

TERETNICA (nastavak)

- Dokazna snaga čiste teretnice. Kada brodar izda čistu teretnicu smatra se da teret nije imao vidljivih mana. To, međutim, ne isključuje dokaz da je tijekom prijevoza teret neprimjetno oštećen,
br.85, str.44-47, Viši privredni sud SR Hrvatske, 4. XII 1979.

- Unošenje klauzule Paramount. Prijevoz stvari morem. Ograničenje visine odgovornosti broдача javnim poretkom francuskog Zakona kad ne dolazi do primjene nijedna međunarodna konvencija koju je Francuska prihvatila. Iznimka od tog pravila moguća je unošenjem u teretnicu Paramount klauzule koja predviđa višu granicu odgovornosti za teret od francuskog Zakona. Viša granica odgovornosti iz Haških pravila računa se u zlatnim funtama sterlinga,
br.86, str.65-67, Apelacioni sud, Aix, 9. VI 1978.

- Klauzula o nadležnosti u zaključnici. Prijevoz stvari morem. Ako zaključnica koju su potpisali brodar i naručitelj broda na putovanje ima sve odredbe koje treba imati brodarski ugovor, treba se smatrati brodarskim ugovorom. Klauzula o nadležnosti koja je u njoj inkorporirana treba se primijeniti unatoč postojanju teretnica koje se na nju ne pozivaju. Teretnice koje se izdaju u okviru brodarskog ugovora na putovanje smatraju se jednostavnom potvrdom o primitku tereta od strane broдача dokle god se nalaze u posjedu naručitelja,
br.86, str.68-69, Trgovački sud, Marseille, 19. VI 1979.

- Teretnica s bilješkom je "čista" u punom smislu riječi - Kupci nemaju pravo odbiti primitak takve teretnice,
br.88, str.50-52, Engleski Apelacioni sud, 31. X i 1. XII 1979.

- Antidatirana teretnica - Jamčevno pismo krcatelja izdano vozaru o naknadi štete koja bi mu nastala zbog izdanja takve teretnice - Ovakvo jamčevno pismo je valjano u odnosu vozara prema krcatelju - Vozar i krcatelj odgovaraju trećima solidarno za štetu koja nastane izdanjem antidatirane teretnice,
br.88, str.68-69, Talijanski Kasacioni sud (I odjel), 25. II 1979.

- NAKNADA ŠTETE ZBOG DJELOMIČNOG MANJKA TERETA KOD POMORSKOG PRIJEVOZA - Isprava u kojoj je samo naveden broj teretnice uz opasku da brod ne predaje teret odvojeno po toj teretnici, već pomiješan po raznim tereticama ne predstavlja uređan PROTEST ZBOG MANJKA TERETA - Kada brod predaje teret pomiješan, a ne odvojeno po tereticama kao što je dužan, to ne oslobadja primatelja, ni njegovog cesionara, dužnosti da u zakonskom roku stavi prigovor da je teret oštećen ili manjkav, a vrijeme potrebno za razvrstavanje tereta po tereticama i utvrđenje manjka ili oštećenja ne produžuje rok za prigovor - Ne može se smatrati da je prigovorom od strane primatelja da je teret predan pomiješan po raznim tereticama, brodar pristao na produženje roka za onoliko koliko je potrebno za razvrstavanje tereta po svakoj teretnici, ali to može imati utjecaja na odgo-

TERETNICA (nastavak)

vornost brodaru za troškove razvrstavanja tereta - Da bi se mogao prema brodaru istaći zahtjev za naknadu štete zbog oštećenja ili manjka tereta potrebno je uz ostalo da ga se pozove kako bi prisustvovao kontradiktornom utvrđenju nedostataka u otvorenom roku za prigovor, br.93, str.48-54, Viši privredni sud SR Hrvatske, 5. V 1981.

UNUTRAŠNJA PLOVIDBA

- UTVRĐIVANJE PRAVIČNE NAKNADE ZA SPAŠAVANJE U UNUTRAŠNJOJ PLOVIDBI - Tužitelj ne snosi odgovornost za nasukavanje broda tuženika, bez obzira na to što instrukcije tijekom plovidbe je davao radnik tužitelja u svojstvu peljara. Spašavatelju se ne priznaje posebna nagrada, već samo troškovi spašavanja. Nagrada za spašavanje nije uobičajena u unutrašnjoj plovidbi. Poslovanje i opstanak tuženika bili bi dovedeni u pitanje kada bi se nagrada za spašavanje obračunavala striktno na način kako to predviđa Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi, br.99, str.57-60, Vrhovni sud Vojvodine, 25. VIII 1983.

VADJENJE POTONULIH STVARI IZ MORA

- OGRANIČENJE DUGA - Ograničenje po čl.275 Codice della navigazione ima pravnu prirodu ograničenja duga, a ne ograničenja odgovornosti. Dug radi odstranjenja podrtine tereti vlasnika, ali vlasnik-brodar može se koristiti povlasticom ograničenja duga. Obveza naknade troškova odstranjenja podrtine nastale uslijed eksplozije tijekom krcanja tereta u luci uzročna je vezana i nastaje iz djela počinjenih za vrijeme putovanja. Odbijanje vlasnika-brodara odstraniti podrtinu ne predstavlja dolozno postupanje vlasnika po čl.275 Codice della navigazione. Po talijanskom pravu, ako postoji nesklad između vrijednosti broda na početku putovanja i vrijednosti procjene koja proizlazi iz police osiguranja, vrijedi posljednja. Utvrđenje prihoda putovanja koji obrazuju granični iznos vrši se na osnovi ekonomskog pojma putovanja, br.98, str.68-72, Apelacioni sud Venecija, 10. IX 1978.

VIŠA SILA

- Poplava rijeke Mississippi kao viša sila. Klauzula "više sile" iz formularnog ugovora GAFTA 100. Viša sila - razlog za produženje vremena ukrcanja robe, br.83, str.54-58, Engleski Apelacioni sud, 2. II 1979.

- Prometna nesreća pri kamionskom prijevozu. Šteta prouzročena prometnom nesrećom nije viša sila, pa za na taj način prouzročenu štetu vozar odgovara. Za pojam više sile zahtijeva

VIŠA SILA (nastavak)

se, uz nepredvidljivost, neizbježnost i neuklonjivost uzroka, također i atipičnost, tj. izvanrednost uzroka. Prometna nesreća u kamionskom prijevozu nije atipična pojava, br.85, str.42-44, Vrhovni sud Hrvatske, 25. VII 1979.

- Viša sila - Štrajk lučkih radnika - Višom silom se smatra svaki štrajk koji je prouzročio štetu - Ako je štrajk prouzročio sam brodar on će za njega biti odgovoran i neće se moći pozivati na zakonske propise, br.90, str.65-67, Apelacioni sud Rouen, 6. III 1980.

ZAJEDNIČKA AVARIJA

- VISINA ODGOVORNOSTI PO NIZOZEMSKOM PRAVU - Visina odgovornosti po nizozemskom pravu manja je od one po Visbyjskim pravilima i po engleskom Zakonu od 1971. Član 5 Protokola od 1968. (modificirani čl. X Haških pravila), br.99, str.62-64, Engleska Kuća Lordova, 25. XI 1982.

ZAKUP BRODA

- Sklapanje ugovora o zakupu broda - Ako su svi ugovori fiktivni ne proizvode nikakav pravni učinak, br.89, str.38-49, Viši privredni sud SR Hrvatske, 18.12.1979.

ZASTARA

- Zastara zahtjeva prema brodaru. Prekluzija. Ako posljednji dan zastarnog roka ističe na dan kada sud ne radi, taj rok ističe prvog narednog za sud radnog dana. Tog dana se može predati tužba i preporučenim pismom. Sve to vrijedi i za prekluzivne rokove, br.85, str.52-56, Viši privredni sud SR Hrvatske, 18. XII 1979.

- Na osigurateljev zahtjev, koji svoje pravo prema brodaru temelji na svom subrogacionom zahtjevu, primjenjuje se odredbe člana 128 st.4 Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova (odnosno sada čl.679 ZPUP) prema kojima zastarni rok za regresne zahtjeve počinje teći od dana kada je izvršena radnja koja daje pravo na regres. Kod osigurateljevih zahtjeva na temelju činjenice da je on svom osiguraniku isplatio osiguraninu, zastara počinje teći od dana kada je osiguratelj osiguraniku isplatio osiguraninu, br.88, str.29-33, Vrhovni sud SR Hrvatske, 11. IX 1979.

- POMORSKA ARBITRAŽA - Sklopljen je brodarski ugovor na vrijeme (Time charter-party), ali je došlo do spora oko razdob-

ZASTARA (nastavak)

lja njegovog trajanja - Da li se zbog zatezanja u vođenju arbitražnog postupka povodom nastalog spora može smatrati da je došlo do frustracije arbitraže - Primjenjuje li se u arbitražnom postupku na zahtjeve protiv naručitelja prijevoza, a kod ugovora na vrijeme (charter-party time) ZAKONSKI PREKLUZIVNI ROK predviđen Limitation Act-om iz 1939. - Uzrokuje li zatezanje u vođenju arbitražnog postupka štetu za drugu stranku - Da li je o predmetu o kojem je vođen arbitražni postupak dopuštena tužba sudu,
br.91, str.57-64, Engleski Trgovački sud, 7. i 16. VII 1980.

- Šestomjesečni zastarni rok ne primjenjuje se na zahtjev broдача za naknadu troškova repatrijacije,
br.87, str.61-65, Viši privredni sud Hrvatske, 26. VI 1979.

- ZASTARA U CESTOVNOM PRIJEVOZU - Na zastaru kod prijevoza izvršenog 1965. godine primjenjuje se jednogodišnji rok na temelju pravnog pravila § 390. Hrvatskog trgovačkog zakona - Dopuštena je i analogna primjena zastarnog roka iz CMR-a koji je jednak, a stupio je na snagu za međunarodni cestovni prijevoz 1963. godine,
br.92, str.38-39, Viši privredni sud SR Hrvatske

- ZASTARA IZ UGOVORA O PRIJEVOZU ROBE - Zastara teče i za tražbinu prema špediteru za povratak primljenih iznosa kao i za ostale tražbine iz ugovora o prijevozu - Sud koji je smatrao da se zastara za tražbine iz ugovora o prijevozu odnosi samo na zahtjeve radi oštećenja, manjka ili zakašnjenja pogriješio je,
br.93, str.64, Francuski Kasacioni sud, 30. X 1979.

- PRIJEVOZ STVARI MOREM - OSIGURANJE TERETA - ZASTARA PREMA BROĐARU ZA ZAHTJEV ZA NAKNADU ŠTETE NASTALE NA TERETU - Na osigurateljev zahtjev prema brođaru ne primjenjuje se odredba čl.728, st.2, t.3. Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi prema kojoj potraživanja iz ugovora o osiguranju zastarijevaju za 5 godina, time da rok zastare počinje teći od prvog dana poslije proteka kalendarske godine u kojoj je nastalo potraživanje, jer se zahtjev ne temelji na ugovoru o osiguranju, već na ugovoru o iskorištavanju brodova - Ugovori o iskorištavanju brodova su samostalni i nezavisni od ugovora o osiguranju i odnosu koji iz tih ugovora proizlaze između osiguratelja i osiguranika, time da u odnosu na treće, na primjer prema brođaru, osiguratelj ne može imati veće pravo nego što ga ima osiguranik - Kad se uspostavi pravni odnos između osiguratelja i brođara, onda osiguratelj stupa u pravnu poziciju primatelja tereta i stoga tražbina protiv brođara zbog štete na teretu zastarijeva u roku od jedne godine iz čl.679, st.1, t.1. cit. Zakona, time da vrijeme zastare počinje teći od dana kad je teret predan, odnosno od dana kada je trebao biti predan na određitu - Neosnovano se osiguratelj poziva na odredbu st.5, t.6, čl.679. cit. Zakona, jer se ona odnosi na međusobne regresne zahtjeve između brođara,
br.94, str.40-43, Vrhovni sud SR Hrvatske, 10. XII 1981.

ŽELJEZNIČKI PRIJEVOZ

- Premda po svom sadržaju tovarni list i tovarna karta moraju biti identični, ipak u praksi to ne mora svaki put biti slučaj - Zbog toga se dokazivanje spornih činjenica za koje je odlučan sadržaj tovarnog lista nije dovoljan dokaz tovarnom kartom - Primalac tereta u odnosu na željeznicu je osoba koja je kao takva navedena u tovarnom listu - Ako su u tovarnom listu kao primaoci navedene dvije ili više osoba, kao primalac smatra se ona osoba koja je prva navedena - Nije primalac osoba kojoj je teret namjenjen - Primalac je osoba koja je u tovarnom listu navedena da prima teret u ime druge osobe, br.89, str.29-34, Viši privredni sud SR Hrvatske, 25. IX 1979.

- Prijevoz kontejnera željeznicom - Popust na vozarini - Za prijevoz kontejnera na željeznici na popust vozarine nemaju pravo prijevozi novih kontejnera - Taj popust uživaju samo upotrebljeni prazni kontejneri, br.90, str.33-35, Viši privredni sud SR Hrvatske, 11. XI 1980.

- Prijevoz željeznicom - VOZAROVA ODGOVORNOST - SLUČAJEVI POSEBNIH OPASNOSTI - Ako je utvrđeno da su sanduci stakla bili pravilno složeni a staklo u sanducima pravilno osigurano, lom stakla treba pripisati slučaju posebnih opasnosti, pa željeznica za taj lom ne odgovara jer je učinila vjerojatnim da je šteta nastala prirodnim svojstvom (lomljivošću) stakla, br.91, str.38-40, Viši privredni sud SR Hrvatske, 25. XI 1980.

- ODGOVORNOST PRIJEVOZNIKA ZA MANJAK TERETA U ŽELJEZNIČKOM PRIJEVOZU - U sporovima male vrijednosti ne može se prvostepe- na presuda pobijati zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja - Prethodna reklamacija nije uvjet za dopustivost tužbe protiv željeznice, br.93, str.55-56, Viši privredni sud SR Hrvatske, 22. IX 1981.